

Ljudska PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVljena 1. OKTOBRA
1944 V MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 16-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
V OD 1. JUNIJA 1952 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z "BORBO".

Leto XX. Stev. 279
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
Lini izhaja vsak dan razen
petka v Ceni 10 dinarjev

OBISK PREDSEDNIKA TITA V KOPRU IN BUJAH

SKUPNOST BO POMAGALA TUDI NOVO PRIKLJUČENIM KRAJEM IZ ZAOSTALOSTI

Slavnostnega zborovanja v Kopru, na katerem je govoril predsednik Tito, so se udeležili Edvard Kardelj, Miha Marinko, Vladimir Bakarič, Petar Stambolić, Boris Kraigher in Kosta Nagy — Koper in Buje sta podelila predsedniku Titu diplomi častnega meščana

Danes je obiskal Koper, Buje in okolico predsednik FLRJ Josip Broz Tito. V njegovem spremstvu so bili podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, predsedniki republiških skupščin LR Srbije, Hrvatske in Slovenije Petar Stambolić, Vladimir Bakarič in Miha Marinko, generalni polkovnik Kosta Nagy in generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan. Predsednik Tito je govoril na veličastnem zborovanju v Kopru, kjer ga je navdušeno poslušala velika množica ljudi koprškega, bujskega in sosednjih okrajev. Po zborovanju so na svečani seji Mestnega ljudskega odbora Koper podelili predsedniku Titu diplomu častnega občana. Od tod se je predsednik FLRJ s svojim spremstvom odpravil v Piran in Portorož, kjer je bilo svečano kosilo. Popoldne je predsednik Tito obiskal Buje in tudi tu prejel diplomu častnega meščana.

Prebivalstvo Istre in Slovenjskega Primorja se je v zadnjih dneh z veliko prizadetostjo pripravljalo na sprejem svojega draga gosta. Od Divače, kamor je davi prispel predsednik Tito z vlakom in od tu nadaljeval pot z avtomobilom, so bili vsi kraji svečano in okrasno pripravljani s slavoloki, zastavami in cvetjem. Se pred Titovim prihodom v Koper so se zgrnile velike množice ljudi. Iz oddaljenih krajev je vozil kamion za kamion, tako da je staro istrsko mesto sprejelo vase tako množico, kakršne že dolgo ni videlo. Zgodovinski trg revolucije je bil napolnjen, ko so po koprških ulicah prihajale še vedno nove skupine zborovalcev. Ob 8.10 se je pred poslopjem Okrajnega ljudskega odbora ustavila kolona avtomobilov. Predsednik Tito in njegovo spremstvo sta pozdravila predsednik Izvršnega sveta LRS Boris Kraigher in član Izvršnega sveta Jože Borštnar. Godba je zaigrala jugoslovansko himno, zatem pa je predsednik Tito pregledal častni vojaški oddelek, ki ga je vodil major Platša. Po vsem Kopru in zlasti po glavnem trgu je završalo, množica je z dolgotrajnim plo-

skanjem in vzklikanjem pozdravila svojega predsednika. Predsednik Tito, oblečen v civilno obleko, je s klobukom v roki nasmejan in vzradoščen odzdravljaj, posebno pa ga je ganila dobrodošlica koprških pionirjev, ki so mu izročili šopek nageljev in umetniško ročno delo.

Pred začetkom zborovanja smo v koprski palači opazili tudi člana Izvršnega odbora CK ZKS Ivana Regenta, člana Izvršnega sveta LRS Zorana Poliča in Niko Siliha, državnega tajnika za notranje zadeve LRS Mitjo Ribičiča, našega generalnega konzula v Trstu Mitjo Vošnjaka, italijanskega konzula v Kopru dr. Carla Albertaria, krajevne predstavnike oblasti in političnih organizacij.

Zborovanje je otvoril predsednik Okrajnega odbora SZDL Julij Beltram in pozdravil vse navzoče. V krajšem nagovoru je opisal pomen tega velikega dne, ko sta po dokončni priključitvi k Jugoslaviji Koper in Istra pozdravila v svoji sredi predsednika Tita in druge ugledne goste. Ob velikem navdušenju je zatem Julij Beltram predal besedo tovarišu Titu, ki je dejal:

vanje s sosedno Italijo, za gospodarsko, kulturno, pa tudi politično sodelovanje. Ta izhod je po-

se pravi v bivši coni A. Ta statut jim omogoča, da ohranijo svoje narodno lice in kulturo, da

Delegacija starih antifašistov, vojnih invalidov in vdov se je v Portorožu prisrčno razgovarjala s predsednikom Titom

ziti ven tudi zato, ker smo v do- se razvijajo, čeprav v okviru seženi ureditvi dosegli tudi tako druge države, Italije, in da se za- imenovani manjšinski statut za ti- varujejo pred takšnim maltretira- ste dele našega ljudstva, ki so njem, kakršnemu so bili prej, zla- ostali onkraj meje, pod Italijo to- sti pod fašističnim režimom, iz-

postavljeni ljudje naše narodno- sti. To je pozitiven korak, poziti- tivna stvar, in mi smo prispevali mnogo truda in naporov, da smo delno dosegli tisto, po čemer je hrepelo naše ljudstvo.

Dobri sosedstveni odnosi med vami tu in ljudstvom onkraj, kjer je velik del našega slovenskega prebivalstva, dobri stiki z italijan- skim narodom onkraj, bodo tudi mnogo pripomogli k težnji pri- nas, da bi bili stiki z državo Ita- lijo čim boljši. Bratstvo in enot- nost ljudstva, Slovencev, Hrvatov in Italijanov, na tem področju se lahko upostavi v polni meri v na- ši državi, v socialistični deželi z novim družbenim redom, v kateri so vsi narodi enaki in v kateri ni nobene diskriminacije nasproti ka- terikoli narodni manjšini. To je tista naša pridobitev, ki nam jam- či, da bo močno vplivala na t- da se ne bodo mogle ponavljati, šovinistične težnje pri nekaterih elementih onkraj meje, v bivši coni A. Seveda, če bi se to zgo- dilo — težko pa verjamem, da se ne bo — to ne sme biti razlog, da bi na tej strani meje odgovarjali z enakimi ukrepi. Naše dostojan- stveno vedenje in naše pravilno reagiranje na takšne ukrepe bo najboljše orožje, da takšna šovi- nistična ali kakršnakoli druga propaganda ne bo vplivala v smi- slu poslabšanja stikov med Jugo- slavijo in Italijo. Mi menimo, da, kakor smo tu — slovenska, hrvat- ska in zvezna vlada — odgovorni pred našim ljudstvom in pred mednarodno javnostjo, da ne bo takšnih izpadov niti tu ognjišča kakšnega šovinizma nasproti ita- lijanskemu narodu, prav tako pa mora biti odgovorna italijanska vlada. Jaz pa sem prepričan, trdno prepričan, da se italijanska vlada zaveda te svoje odgovornos- ti, in menim, da bo to najboljše poročilo, da se takšne stvari ne bodo več ponavljale.

Vi ste videli, da je bilo vse naše ljudstvo, ne le v Sloveniji in v Hrvaški, marveč tudi v Srbiji, Makedoniji, Črni gori in Bosni od Djevdjelije in Maribora tja do Trsta enodušno v tem, da mora biti takrat vsem njegovim upravi- čenim zahtevam v celoti ugodeno. Seveda smo mi v vladi, ki smo

bili odgovorni pred ljudstvom za to, storili vse, kar smo mogli, da bi bila ta ureditev za nas čim- boljša. Toda najboljše, kar smo mogli doseči, je bilo to, kar zdaj imamo, je bilo to, da smo v dolo- čenem smislu popravili meje tu blizu Kopra, da smo dobili statut za slovensko prebivalstvo v coni A in da smo uredili še nekatere druge stvari, predvidene v london- skem sporazumu. Tisto, kar za nas ni pozitivno, mislim da bomo lahko nadomestili s čim drugim — a to je perspektiva sodelovanja in tesnih stikov s sosedno Italijo, boljših stikov, kakor so bili v mi- nulosti, ker nam bližnja in daljna zgodovina kaže, da so bili naši stiki skoraj zmeraj dokaj slabi. Mi smo prišli do prepričanja, da moramo prispevati v tem oziru še večjo žrtev, da bi pripomogli, da bomo imeli na tej strani naših meja, s sosedno Italijo, trajnejše, boljše sosedstvene stike in boljše medsebojno sodelovanje. Prepri- čan sem, da je to tudi stališče ita- lijanske vlade, kolikor mi je zna- no iz govorov g. predsednika Scelbe. Če bodo na obeh straneh iste težnje, tedaj je za narode na- ših dežel v tem oziru perspektiva dokaj dobra. Da pa bi bili ti stiki čimboljše, bo mnogo odvisno tudi od vedenja, zlasti v teh krajih, v Trstu in v tem delu bivšega STO, kjer si je treba prizadevati, da se bomo ognili sleherni šovinistični in grobi mržnji in kampanji, ker to navadno samo zastruplja stike ne le na ožjem področju, marveč prehaja tudi na cele narode.

Tovariši in tovarišice, ne bi se spuščal v podrobnosti same ureditve, ne bi vam govoril, v čem je bistvo, ker vam je to zna- no iz dokumentov. Tu bi rad sa- mo spregovoril nekaj besed o vaši perspektivi, o tem, kaj boste v svoji novi državi, ki ste ji sicer pripadali v veliki večini že prej po svojem narodnem čutu, stori- li v gospodarskem in drugem oziru. Ne mislim vam obljubljati zlatih hribov in dolin, medu in mleka. To sami veste, in mislim, da že dovolj poznate naš gospo- darski razvoj v novi Jugoslaviji. Vi zelo dobro veste, kakšen je naš družbeni red, zelo dobro ve- ste, kako smo uredili naše nar- odno vprašanje, vi zelo dobro ve- ste, da je naša družbena skup- nost, Federativna ljudska republi- ka Jugoslavija, sestavljena iz šestih republik in petih glavnih nar- odnosti, kakor veste tudi to, da imamo zaostale, manj zaostale in razvite republike, to se pravi takš- ne, ki imajo močnejšo industrijo, in takšne, ki imajo šibkejšo ali ki sploh niso imele nobene industri- je. V tej družbeni skupnosti dela- mo v tem smislu, da razvite re- publike pomagajo manj razvitim, da bi se dvignile na višjo stop- njo, tako da se vsa naša dežela kar najbolj razvija in da na eni strani ne bo skrajne revščine, na drugi pa bolje živečih ljudi, da delimo tisto, kar dan za dnem ustvarjajo naši delovni ljudje ta- ko, da vpliva to na dviganje za- ostalih krajev.

Tudi vašemu kraju tu, kjer je revščina dokaj velika, je treba pomagati, in to je dolžnost naše skupnosti, Federativne ljudske republike Jugoslavije. Tega ne mo- reta storiti samo republika Slove- nija in Hrvaška. Zato pa je naša zvezna vlada prevzela dolžnost in nalogo, da bo skrbela za to. Mi bomo to po sedanjih in bodočih možnostih tudi storili. Naše seda- nje možnosti niso posebno velike, toda tudi zdaj bomo poskrbeli, da se bo začelo tu nekaj graditi, da bomo zgradili industrijo, temelje za nadaljnji razvoj, za blaginjo in boljšo prihodnost ljudstva, ki je prišlo zdaj v novo, socialistično Jugoslavijo (ploskanje in odobra- vanje). Skratka, prevzemamo to obveznost, in zagotavljam vam, da jo bomo izpolnili. To, kar dela- mo, to obveznost, ki smo jo pre- vzeli, odpravljajo vsi naši narodi, ker so zmeraj upirali poglede v

Govor predsednika Tita

Tovariši in tovarišice!
Dovolite mi, da vas najprej najtopleje pozdravim. Pozdravljam vas v imenu narodov Jugo- slavije in naših vrhovnih zveznih ustanov (ploskanje). Cestitam vam kot novim državljanom so- cialistične Jugoslavije, da ste pri- šli v skupnost z novim družbenim redom, ki so ga plačali naši na- rodi s potoki solz in krvi. To je socialistični red, demokratični red, ki nudi vse možnosti in najboljše perspektivo za razvoj in srečnejšo prihodnost sedanjim in bodočim rodovom. Mi vsi, skupaj z vami, smo že zdavnaj čakali na ta tre- nutek, da bi lahko govorili tu na teh tleh, da bi vas lahko tu po- zdravili. Bridke trenutke je v vsej svoji zgodovini preživljalo tu naše ljudstvo, ki se čuti del svojih bra- tov in sester v matični deželi, pa je moralo nositi jarem, ki je imel vse znake uničevanja sleherne nar- odne misli in zavesti, zlasti pod Mussolinijevim fašističnim reži- mom.
Zdaj, tovariši in tovarišice, po dolgotrajnih naporih, pa smo do- segli največ, kar smo mogli, da je bil večji del področja, na kate- rem že stoletja živi ljudstvo slo- venske in hrvaške krvi, skupaj z delom italijanskega naroda, pri- ključen svoji matični deželi, Fe- derativni ljudski republiki Jugo- slaviji (vzklikanje socialistični Ju- goslaviji in ploskanje). Kakšna je ta ureditev tako imenovanega tržaškega vprašanja, ali smo lah- ko z njo zadovoljni ali ne? Rad bi odgovoril na to vprašanje, ki ga nekateri še zmeraj zastavljajo. Seveda ne moremo biti stoodstot-

Trg revolucije in okoliške koprške ulice je med govorom predsednika Tita napolnila velika množica prebivalstva Istre in Slovenskega Primorja

Vremenska napoved

Vremenska napoved za ponedeljek, 22. novembra. Lepo, suho vreme z delno oblačnostjo, ki se bo tu in tam, pred- metala. Najnižje temperature med -5 in -10 stopinj, na Primorskem do 0, naj- višje pa med 0 in +5, na Primorskem do +8 stopinj Celzija. V naslednjih dneh je pričakovati otoplitev in nato poslab- šala vremena.

(Nadaljevanje na 2. strani)

MINULI TEDEN PO SVETU

NAGEL ODGOVOR

Kaj kmalu se je pokazalo, da so vještiki predlog, naj bi sklicali v Parizu ali Moskvi konferenco o vprašanih evropske varnosti, v večini držav ni našli na ugodnejši sprejem. Vlade vzhodnoevropskih držav so med tednom druga za drugo sprejele vabilo. Sprejela ga je tudi Kitajska. Pač pa ga dežele Atlantike pakta praktično že zavrnile in manjše vodilnih med njimi je že znan.

V teh izjavah je glavno to, da so sporazumi o oborožitvi Zahodne Nemčije, sklenjeni na londonski in pariški konferenci, nepopustljivi in da ima njihova ratifikacija v parlamentih zahodnih držav prednost pred slehernim razgovorom s SZ o tej temi. Čeprav izmenjave mnenj o mednarodnih vprašanih s SZ načelno in s pripombo glede nekaterih posebnih terminov v glavnem ne odklanjajo. Tako se je zdaj odprlo vprašanje udele sodelovanja v konferenci o evropski varnosti. Ta konferenca naj bi odstranila z dnevnega reda londonske in pariške sporazume in prinesla nov sistem varnosti v Evropi ali vsaj sprožila proučevanje možnosti, da bi ga upostavila.

V tem oziru se predlog očitno ni posrečil. Ali je potekal sploh kaj.

Čestitka predsednika Tita ob libanonskem državnem prazniku

Beograd, 21. nov. (Tanjug) — Predsednik republike Josip Broz Tito je poslal predsedniku libanonske republike g. Camilleu Chamounu čestitko ob libanonskem narodnem prazniku, v kateri je izrazil najboljše želje za napredek libanonskega naroda.

Urad za zvezo pri vladnem komisariatu v Trstu

Trst, 21. nov. (Tanjug) — Italijansko notranje ministrstvo je ustanovilo v Trstu Urad za zvezo z generalnim komisariatom italijanske vlade. Novi organ bo zamenjal pisarno italijanskega političnega svetovaleca pri bivši anglo-ameriški upravi, ki so jo ukinitili po sklenitvi sporazuma. Ukvarjal se bo z vprašanji, ki se tičejo uveljavljanja londonskega sporazuma o Trstu. Za načelnika je bil imenovan Umberto Fabiani, ki je bil dve leti namestnik italijanskega političnega svetovaleca pri bivši anglo-ameriški vojaški upravi.

Izjave Vjačeslava Molotova

o pogojni odložitvi predlagane konference 23 držav zahodnih držav verjetno ne bodo odvrnile od ratifikacije londonskih in pariških sporazumov

Washington, 21. nov. (AFP). V krogu OZN so izjave, ki jih je dal Molotov moskovski »Pravdi«, zbudile veliko zanimanje. Posebno velja to za njegovo ugotovitev, da so nekatere zahodne države že zavzele odklonilno stališče do pobude za evropsko konferenco in da so pričele v tem smislu izjavljati tudi pritisk na druge države. Molotov je v tej zvezi izjavil pri stališču, da bi oborožitve Zahodne Nemčije pomenila pripravo za novo vojno, medtem ko bi se prizadete države lahko sporazumele glede nemškega vprašanja in predvsem glede združitve obeh nemških dežel. — Pozornost je vzbudila še posebej izjava, da je SZ pripravljena odložiti predlagano konferenco o evropski kolektivni varnosti, če se odloži tudi ratifikacija londonskih in pariških sporazumov.

Vendar sodijo v New Yorku in Washingtonu, da ratifikacija teh sporazumov ne bo odložena. V washingtonskih političnih krogih pripisujejo tej izjavi celo namena, da bi omajala položaj Mendès-Francea in okrepila nasprotovanje v francoski javnosti pariškemu sporazumu.

V Londonu sodijo, da je hotel Molotov s svojimi izjavami vnaprej reagirati na zahodno zavrnitev sovjetske pobude. Predstav-

nik Foreign Officea je v tej zvezi opozoril na izjavi Churchilla in Edena, da je treba mirno nadaljevati prizadevanja za ratifikacijo londonskih in pariških sporazumov. Nemara bodo zahodne sile še ta teden v tem smislu tudi odgovorile Sovjetski zvezi na obe njeni zadnji noti glede sestanka štirih zunanjih ministrov in konference 23 držav.

Italijanski odgovor na sovjetski predlog

Rim, 21. nov. (Tanjug). V palači Chigi so sestavili italijanski odgovor na sovjetski predlog o evropski konferenci 23 držav. — Odgovor je negativen. Italijanska vlada sodi, da bi moglo do takšne konference priti samo po ratifikaciji pariških sporazumov o ustanovitvi zahodnoevropske zveze.

NAGIB NE PRIDE PRED SODIŠČE

London, 21. nov. (AFP) — »Sunday Times« je objavil razgovor svojega dopisnika z egiptovskim ministrom predsednikom Naserom, ki mu je izjavil, da generala Nagiba ne bodo postavili pred sodišče in da mu bodo morebiti dovolili sodelovanje v političnem življenju. Naser je pripomnil, da bivši predsednik Egipta, kolikor je njemu znano, dejansko ni sodeloval v zaroti proti vojaškemu Revolucionarnemu svetu. Pripomnil je v ostalem, da so teroristi iz vrst »Muslimanskih bratov« petkrat poskusili izvesti atentat nanj. Naser je tudi dejal, da je Revolucionarni svet poskrbel, da bi ga zamenjal drugi svet v primeru, če bi atentati uspeli.

Višinski vztraja pri podreditvi mednarodne atomske agencije Varnostnemu svetu OZN

New York, 21. nov. (AFP). — Sovjetski predstavnik v OZN Višinski je zahteval, naj bi bila mednarodna atomska agencija za uporabo atomske energije v miroljne namene pod kontrolno Generalne skupščine OZN in Varnostnega sveta. Ta sovjetska zahteva je bila objavljena sinoči, potem ko je Višinski sporočil ameriškega predstavniku v OZN Cabotu Lodgeu.

Razen tega je Višinski menil, da bi morale na napovedani mednarodni konferenci atomskih strokovnjakov sodelovati tudi dežele, ki niso članice OZN in njenih specializiranih agencij. Sovjetska zahteva, naj bi na tej konferenci sodelovale tudi dežele, ki niso članice OZN, kakor n. pr. Nemčija in Kitajska, ni

upanja, da bi prišlo do konference, tembolj, ker je vlad, s katerimi bi lahko računali, zelo malo? Vsekakor odpadejo Velika Britanija, ZDA, Italija in Francija, razen njih pa najbrž tudi Belgija, Holandska, Luksemburška, Norveška, Danska, Grčija in Turčija. Z dvema tradicionalno nevtralnima državama, Švedsko in Švico, SZ ne more računati. Finska je, kakor je slišati iz Helsinkija, za konferenco, toda s pogojem, da bi bile na njej zastopane vse evropske dežele, kar bi zagotovilo, da se ne bi spreminjal v sestank omejene skupine dežel.

Počasen obračun

Olgo se je bil boj med generalom Nagibom na eni strani ter vojaškim revolucionarnim svetom Egipta na drugi. Dolgo je že tega, kar je postalo jasno, da je Nagib bil izgubljen. To se je zgodilo pravzaprav že v februarju in marcu. Vse državne sile pa so mu naposled odvzeli šele minul teden, dne 14. novembra, ko je vlada odobrila tak sklep revolucionarnega sveta.

V minulem tednu so bili objavljeni tudi podatki o Nagibovih stikih z organizacijo »Muslimanskih bratov« in njegovem sodelovanju v njihovi teroristični in prevratni dejavnosti.

To pot so dokaj logično povezali z vlogo, ki jo je svoj čas imel Nagib kot nujni, toda neprijetni sopoltnik gibanja revolucionarnih sprememb v Egiptu. Ta pot je prinesla dosedanjemu predsedniku Egipta hudo diskreditiranje, nedvomno potrebno za

uspešen obračun z njim glede na razmeroma omejeni značaj egiptovske revolucije in na njene specifičnosti (pomankanje organizirane politične stranke, širšega in daljnosežnejšega programa itd.).

Razen tega je bilo treba pripraviti ta tudi zunaj Egipta, med drugim v Suanu. Kjer je imel Nagib dokaj močno oporišče. Tja je poteval major Salah Salem, član revolucionarnega sveta in minister za narodno orientacijo, teren pa so sondirali tudi v Saudovi Arabiji, katere vladar je imel prijateljske stike z generalom Nagibom.

Vse kaže, da bo sočasnost dejavnosti glede na Nagiba in na »Muslimanske brate« ter postopno pripravljane in izbira trenutka »za glavni udarec«, tokrat rodila sadove, ki so se jim v začetku letošnjega leta ognili. B. Lazic

Anglija se izogiba zaostritve odnosov s Kitajsko

Laburistična pobuda za konferenco o Formozi — Anketni podatki »Daily Express«

London, 21. nov. (Tanjug). Angleški zunanji minister Anthony Eden bo jutri v Spodnjem domu govoril o Formozi. Laburistični poslanec Arthur Lewis je že poslal predsedstvu Spodnjega doma interpelacijo o možnosti, da bi Velika Britanija glede na uspeh ženevske konference poskusila organizirati konferenco o Formozi

ob sodelovanju zainteresiranih držav ali prek ZN.

V pristojnih angleških krogu opozarjajo, da je ureditev vprašanja Formoze tembolj zamotana, ker se dežele Zahodnoevropske zveze ne strinjajo v stališču nasproti kitajski vladi. ZDA in Francija v nasprotju z Veliko Britanijo nimajo diplomatskih stikov s Pekingom, vtem ko Velika Britanija ne pripoznava Cankajskove vlade za zakonito predstavništvo Kitajske.

Angleška diplomacija si zlasti po ženevski konferenci prizadeva, da bi se ognila zaostritvi odnosov s Kitajsko, da na Daljnem vzhodu ne bi nastalo novo nevarno ognjišče hladne vojne. V Londonu menijo, da je dosegla angleška diplomacija v tem prizadevanju

uspehe in da so ZDA nekoliko obrzdale Cankajška v uprizorjanju incidentov.

Vsi angleški politični krogi se v načelu strinjajo s tem, da bi bilo treba Kitajsko pripoznati za važnega čimtelja v mednarodni politiki in jo sprejeti v OZN, Cankajškovo vlogo pa omejiti na upravo Formoze pod zaščito OZN.

Kar se tiče angleške javnosti, je ogromna večina na strani kitajske vlade. Po anketi, ki jo je organiziral »Daily Express« med konservativci, laburisti in liberalci, se jih je 40% izreklo za to, da ne bi odobrili morebitne intervencije ZDA proti Kitajski, če bi kitajske čete napadle Formozo. Za takšno ameriško intervencijo se jih je izreklo 29%. Na vprašanje, ali bi odobrili pomoč angleških oboroženih sil ZDA v primeru takšne intervencije, se jih je izreklo 57% »proti«, 27% pa »za«.

POBUDA ZA JUGOSLOVANSKO-ITALIJANSKO TRGOVINSKO ZBORNICO

Trst, 21. nov. (Tanjug). Slovanska gospodarsko-prosvetna zveza je zahtevala, naj bi v Trstu ustanovili tržaško-jugoslovansko trgovinsko zbornico, katere naloga bi bila dati pobude in nasvete za čim tesnejše gospodarske stike med Trstom in Jugoslavijo. To zahtevo je zveza postavila v posebnem pismu tržaški trgovinski in industrijski zbornici. V njem poudarja, da novi položaj po sporazumu o tržaškem vprašanju omogoča, da se gospodarski stiki med Italijo in Jugoslavijo poglobe.

»Naša zveza«, je rečeno v pismu, »je sklenila na vso moč podpreti uresničenje te zamisli, da bi v Trstu ustanovili podobno zbornico za trgovinsko menjavo z Jugoslavijo, kakršna že posluje za menjavo z Avstrijo.« Zveza v pismu pripominja, da je že navezala stike z zainteresiranimi gospodarskimi krogi, da bi ustanovili to zbornico. Zveza meni, da tako izraza ne le željo svojih članov, marveč tudi potrebo širokih gospodarskih in trgovinskih krogov.

Kanceler Raab v ZDA

New York, 21. novembra. (AP). Avstrijski kanceler Raab je prispel danes popoldne v ZDA. Tu se bo mudil dva tedna. Na newyorškem letališču je novinarjem izjavil, da je to njegov prvi obisk v ZDA in da bo z ameriški vodilnimi politikami in zlasti s predsednikom Eisenhowerjem podrobno razpravljal o avstrijskem vprašanju.

Raab je dalje rekel, »da je Avstrija hvaležna za ameriško pomoč, brez katere Avstrija ne bi bila tisto, kar je zdaj.«

Kanceler Raab se je nocoj setal z Mendès-Franceom.

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA
PARLAMENTARNA DELEGACIJA NA POTI NA JAPANSKO IN V SIAM

London, 21. nov. (Tanjug). Na Japonsko in v Siam je odpotovala posebna delegacija britanskega parlamenta, ki se bo mudila v obeh deželah tri tedne. S tem se je britanski parlament odzval vabilu japonskega in siamskega parlamenta.

PROIZVODNJA AVTOMOBILOV

London, 21. nov. (Tanjug). Velika Britanija je minuli mesec dosegla rekordno proizvodnjo avtomobilov. Njena industrija je izdelala 65.000 avtomobilov. V desetih mesecih tega leta so izdelali 614.000 avtomobilov, lani v vsem letu pa 595.000.

ZDA
NA FORMOZI ZADRŽANI POLJSKI LADJI

London, 21. nov. (Reuter). Poljska vlada je poslala vladi ZDA noto, v kateri zahteva, naj ji vrnejo ladji »Praca« in »Gottwald«, kateri so zadržali kuo-minštanski patrولي čolni v vodah Formoze meseca maja oziroma oktobra. Poljska je tudi zahtevala, naj izpustijo

posadki obeh ladij, ki so ju internirali na Formozo.

KNOWLAND V SLUŽBI ČANGKAJSKA

Washington, 21. nov. (AP). Republikanski senator Knowland je danes izjavil, da ZDA ne smejo dovoliti, da bi kuo-minštanski otoki v bližini kitajske obale prešli pod kitajsko oblast, ker bi zasedla teh otokov Kitajski olajšala napad na Formozo.

KITAJSKA

VPRASANJE FORMOZE

Hongkong, 21. nov. (Reuter). Pekinški »People's Daily« je v zvezi z izjavo ameriškega zunanjega ministra Dullesa, da bodo ZDA preprečile osvojitve Formoze, opozoril vse države, da Kitajsko ne bo trpela nobenega poskusa, da bi preprečili osvoboditev Formoze.

SEVERNA KOREJA

SESTANEK KOMISIJE ZA PREMIRJE

Munson, 21. nov. (Reuter). Na zahtevo Severnih Korejcev se bo jutri sestala komisija za premirje. Obravnavali bodo nekatera vprašanja, ki se tičejo sporazuma o premirju.

Japonci na konferenci dežel nčrta Colombo

Tokio, 21. nov. (AP) — Japonška bo prihodnji teden prvič sodelovala na konferenci dežel načrta Colombo. Posebna japonska delegacija je že odpotovala na Ceylon, kjer se bo konferenca začela še ta teden.

REZULTATI MENDES-FRANCEOVE POTI V WASHINGTON

OKREPITEV MEDNARODNIH OBVEZNOSTI

naj bi razen ratifikacije pariških sporazumov utrdila enotnost Zahoda
Ameriška pomoč v Indokini

Washington, 21. nov. (AFP). O razgovorih francoskega ministrskega predsednika Mendès-Francea z ameriški politikami, ki so se sinoči zaključili, je objavljeno naslednje poročilo:

Po svojem razgovoru s predsednikom ZDA se je predsednik francoske vlade sestel z ministrom za zunanje zadeve ZDA v sredo 17. in četrtek 18., v petek 19. in v soboto 20. novembra. Razgovorom so prisostvovali funkcionarji obeh vlad. Razgovori so se razvijali v duhu sodelovanja in obojestranskega zaupanja in na njih je znova prišla do izraza čvrsta enotnost obeh dežel in njuna odločna in neomajna vera v stvar miru in svobode, čustva, ki jih dele vse druge vlade, navdihnjene z istim idealom in vsi narodi na svetu.

Kar se tiče Evrope, je bilo potrjeno, da bo skorajšnja ratifikacija pariških sporazumov in v vseh zainteresiranih deželah okrepila enotnost zahodnega sveta. Odpreti je treba pot k proučevanju sredstev za okrepitev

mednarodnih obveznosti v skladu z duhom in cilji Ustanovne listine OZN, in obe vladi sta pripravljene začeti ne debat, katerih glavni cilj bi bila propaganda, marveč skrbno pripravljene in povsem odkritosrčne razgovore.

Predsednik francoske vlade je podal optimističen ekspezo o perspektivah za čedalje plodnejše stike med Francijo in Nemčijo kakor tudi glede glavnega prispevka k upostavitvi združene in miroljubne Evrope, čemur pripisujejo ZDA velik pomen.

Sporazumi glede Kambodže, Laosa in Vietnamu so bili potrjeni v razgovorih 27., 28. in 29.

nih tudi za uveljavljanje ameriške politike na tem področju Francije. Njih cilj je pomagati pridruženim državam, da bodo ohranile svojo svobodo in neodvisnost.

Vodje diplomatskih misij Kambodže, Laosa in Vietnamu so bili v Washingtonu obveščeni o glediščih, izmenjanih glede njihovih dežel. Predsednik francoske vlade je pojasnil nedavne dogodke v Severni Afriki, ki so ovirali začetno politiko francoske vlade. Vendar je izrazil upanje, da bodo že sproženi predlogi kmalu privedli do ureditve. Poudaril je, da so zunanji vplivi po-

Mendès-Francea je ob prihodu v Washington sprejel državni tajnik za zunanje zadeve John Foster Dulles

septembra med predstavnikoma francoske in ameriške vlade v Washingtonu. Dosežen je bil sporazum glede vslednih procedur in periodičnih pregledov, potreb-

slabšal položaj v Severni Africi in ki ogrožali varnost tega področja. Zunanji minister ZDA je izjavil, da bo to vprašanje temenito v periodičnih pregledov, potreb-

PRVI VTISI o ameriško-francoskih zaključkih

Francoski diplomatski krogi v komentarjih o zaključkih razgovorov med Mendès-Franceom in Fosterjem Dullesom ugotavljajo, da se nista razgovarjala samo o vprašanih v odnosih obeh držav, marveč proučila tudi druge mednarodne probleme. Nemara se je prvič zgodilo, da sta odgovorna državnik Francije in ZDA tako izčrpno proučila pereča politična vprašanja.

tem zelo kočljivem vprašanju. Zdej pričakujejo, da bo Mendès-France v govoru, ki ga bo imel jutri v palači OZN, zlasti vtrajal na tem svojem uspehu. Ameriški pooblašteni krogi pripisujejo velik pomen tudi tistem delu poročila, ki govori o razvoju odnosov med Francijo in Zahodno Nemčijo.

Pri tem opozarjajo na tisti del poročila, v katerem je rečeno, da bo ratifikacija pariških sporazumov odprla pot k utrditvi mednarodnih obveznosti, in poudarjajo, da bo v tej zvezi najbrž prišlo do posvetovanja med Kanado in ZDA. Pripominjajo tudi, da je telefonski pogovor kanadskega zunanjega ministra Pearsona z Dullesom takoj po Mendès-Franceovem odhodu iz Kanade pripomogel, da so dosegli sporazum o

ANA KETLI IZPUŠČENA IZ ZAPOROVA

Budimpešta, 21. nov. (Reuter). Bivši podpredsednik madžarske skupščine Ani Ketli so ukinitli nadaljnje prestajanje kazni. Ana Ketli, stara 65 let in znana kot ena izmed uglednih madžarskih socialnodemokratskih voditeljic, je bila letošnega maja na stajni obravnavi obsojena na 12 let ječe.

Boj proti birokraciji v SZ

London, 21. nov. (Reuter). — Moskovski radio je objavil, da so v SZ začeli širokopotezno kampanjo, da bi odpravili administrativno okorelost in birokracijo v državni upravi. V zvezi s tem bodo mnogi državnih uslužbencev premeštili k produkciji.

predpisov in resolucij. Preveč je bilo paralelnih sektorjev, oddelkov in uradov, zlasti v preskrbi. »Ne smemo več dopustiti upravnim uradom, da bi preneščali uslužbenca iz enega vladnega urada v drugega, kadar od njih zahtevajo, naj izboljšajo svojo organizacijsko ureditev. Slehernega telesno sposobnega in presežnega uslužbenca bi bilo treba poslati na produktivno delo.«

Moskovski radio je ugotovil, da se je v mnogih ministrstvih in uradih razvila škodljiva birokratska praksa in da so v bistvu posvečali pozornost ne konkretnim funkcijam, pač pa izdajanju direktiv, sestavljanju referatov,

Radio tudi poroča, da bo vlada uslužbencem, ki bodo premeščeni in katerim bo potrebno usposabljanje v industriji, izplačala zneske do višine trimesečne plače. Državna izplačila uslužbencem, premeščeni na proizvodno delo, bodo izplačali po naslednji lestvici: dvomesečna podpora za razdobje premeštitev; izplačilo do višine trimesečne plače uslužbencem, ki jih bodo poslali na nova področja v Kazahstanu in Sibiriji ali na področja za proizvodnjo rezanega lesa na daljnem severu in Daljnem vzhodu. Uslužbencem, ki nimajo nobenih kvalifikacij in ki jih bodo poslali v šole, da bi se strokovno usposobili, bo država izplačala zneske do višine trimesečne plače.

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA
PARLAMENTARNA DELEGACIJA NA POTI NA JAPANSKO IN V SIAM

KNOWLAND V SLUŽBI ČANGKAJSKA

KITAJSKA
VPRASANJE FORMOZE

SEVERNA KOREJA
SESTANEK KOMISIJE ZA PREMIRJE

JAPONCI NA KONFERENCI DEŽEL NAČRTA COLOMBO

NEOFAŠISTI IN COVELLIJEVI MONARHISTI

Rim, 21. nov. (Tanjug). Neofašistično italijansko socialno gibanje in Covellijeve monarhistična skupina sta sklenili pogodbo o enotnosti akcije. Skupno bosta nastopali v parlamentu in skupno glasovali o posameznih predlogih. Za zdaj ne bosta šli v vlado, pripravljeno je sta podpreti desničarsko usmerjeno demokratsko vlado.

BU LOK ODSTAVLJEN

Pariz, 21. nov. (AP). Vietnamna vlada je razpustila dneviskega komisarja v Franciji prones Bu Loka, nekdanjega predsednika vlade.

PARNI LONGI SO PRESTALI PREIZKUŠNJO

Celje, 21. novembra

Razen daleč po svetu znane emajlirane posode, ki jo izdeluje celjska tovarna že več let, pocinane in pokositrene posode, radiatorjev, higiensko-sanitarnih naprav, parnih kotlov za centralno ogrevanje in transportne posode, so Tovarni emajlirane posode letos izdelovali tudi več vrst aluminijaste posode za gospodinjstvo.

Na slednjo vrsto posode, ki je izdelana iz 99,5 odstotnega čistega aluminija, dobavljajo pločevino tovarna »IMPOL« v Slovenski Bistrici. Za posebno vrsto aluminijaste posode delajo v Elmi — Crnuče — izdelujejo v tovarni emajlirane posode.

Zastran novih vrst aluminijaste posode bo tudi širši krog potrošnikov, pravilneje bodoči potrošniki, marsikaj zanimajo. Longi »Ekonom«, izdelani iz aluminija, so uspešno vzdržali vse vrste preizkušanj. Po kakovosti materiala in tehnični izdelavi tovarna nima resnejših tekmecev izven meja naše države. V »Ekonom« loncu se hrana kuha pod pritiskom in ima zato številne prednosti. (V našem časniku smo o tem že pisali.) Tovarna izdeluje take lonce že v večjem številu, niso pa še v prodaji. Za prihodnje leto pa so predvideli, da bodo izdelali najmanj 5000 takih loncev. Če pa bi na trgu po njih zelo povpraševali, bodo tudi proizvodnjo temu primerno vsklajili.

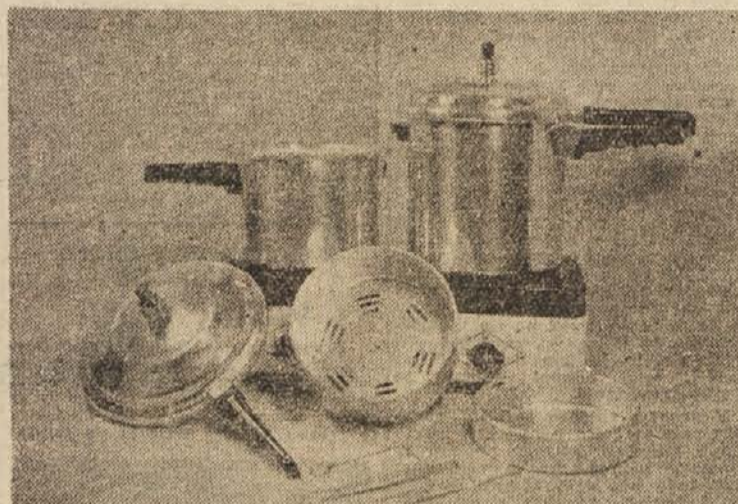
Spriču visoke cene čistega aluminija za gospodinjstvo posode je razumljivo, da bo končna cena izdelkov tudi sorazmerno višja. Čeprav mnogi mislijo, da bi posoda morala biti spriču nizke specifične teže aluminija tudi temu primerno poceni, so v zmoti. Kilogram aluminija plača tovarna po 350 do 500 dinarjev, »Ekonom« lonec (brzokuhalnik), tudi ni tako lahek, saj je obod lonca izdelan iz 4 milimetre debelega aluminija. Računi kažejo, da bo 5-litrski lonec stal 6800 dinarjev, 7-litrski 8.000 dinarjev itd. Resda je cena precej visoka, toda če računamo, da s takim loncem prihranimo na gorivu in času, ki je potreben gospodinjstvu za kuhanje, in da traja 5-6-krat delj kot navaden lonec, se ga iz ekonomskega vidika splača kupiti. Pri tem pa nastane vprašanje, ali bo imel potrošnik naenkrat toliko denarja za nakup posode, ki jo potrebuje za svoje gospodinjstvo.

Druga nova vrsta posode, ki jo izdelujejo v tej tovarni, je eterna — težja aluminijasta posoda. Longi in drugo je izdelano iz 2 milimetre debelega aluminija, torej velika prednost pred navadno tanko aluminijasto posodo, ki so jo pri nas

že izdelovali, a so jo zaradi slabe kakovosti potrošniki zavrnili. Nova vrsta aluminijaste posode je slična jekleni — eterni posodi, (črne barve). Primerjanje cen jeklene eterne posode in cen aluminijaste eterne posode pokaže, da je aluminijasta za kakih 5 odstotkov cenejša. Seveda se tudi pri eterni aluminijasti posodi ne moremo zadovoljiti s ceno. Za primerjavo kratka računica: jeklena pločevina za litrski emajlirani lonec stane 41 din, za eterna aluminijastega enake velikosti pa 240 din, Tovarna se je odločila za proizvodnjo posode te vrste zato, ker z Jesenic ne more dobiti zadostnih količin jeklene pločevine za emajlirano posodo. Spriču raz-

letu, čeprav se ni določena prodajna cena te posode. V bližnji bodočnosti bodo zgradili posebne obrate za proizvodnjo aluminijaste posode, da le-ta ne bi ovirala ostale proizvodnje.

Nov izdelek v letošnjem letu so tudi oglate kopalne kadi — vzdolžne, primerne za bolnice, kopalnice, zdravilišča itd. Za ta izdelek je veliko zanimanja. Prav tako so letos v Tovarni emajlirane posode osvojlili proizvodni postopek za butanske jeklenke. Prihodnje leto jih bodo izdelali nad 12.000, vtem ko bi jih razna podjetja za promet z zemeljskimi plini rada kupila kakih 100.000. Količinski obseg proizvodnje jeklenk za butan je odvi-

Pet- in osemiliterski lonec »Ekonom«

voja industrije aluminija pri nas je računati na padec cen te, za sedaj še zelo drage kovine. Celjska tovarna ima v perspektivnem načrtu znatno povečanje proizvodnje aluminijaste posode v prihodnjem

sen predvsem od večjega števila sposobnih varilcev in nabave novega varilnega stroja, ki bi ga morali uvoziti. Načrti bo bržčas uresničen in tako se bo tudi proizvodnja jeklenk povečala. F. K.

BRALCINAM PIŠEJO:

»Tisoč pet sto knjig smo darovali...«

pravijo v Mariboru pri društvu prijateljev mladine, ko so zbrali 1500 knjig in jih tudi poslali Svetu za svetovo in kulturo v Novi Gorici z željo, da jih ta pošlje v kraje, v katerih je največja potreba po knjigah.

1500 knjig ni majhna reč in smo resnično hvaležni vsem, ki so vodili to plemenito akcijo in vsem darovalcem.

Toda število še ne pomeni vsega! Izmed 1500 knjig je 400 učnih knjig, kakršne ne morejo otroci več uporabljati, ker so že zdavnaj zastarele;

so namreč iz leta 1947, 1948 itd. Med njimi je precej takih, ki tudi sicer niso uporabne in jih SPK ne bo pošiljal nikamor. Razen tega pa so tiste, katere so količinsko primerne za pionirsko knjižnico, primerno »zastehane« in neokusne.

Kdor je sprožil akcijo, je imel prav gotovo lep in plemenit namen, vendar rezultat je slab in lahko rečem, da smo razočarani.

Nikar ne mislite, tovariši, da je Primorska to, kar je bila pred vojno Abesinija in da ji »pomagate« s tem, kar ne sodi v vaše omare in kar odkupuje Otpad po 13 din kilogram! Vem, da se »podarjenemu konju ne sme gledati na zobe«, ampak v tem primeru je pa treba pogledati i »konju« i onemu, kateri ga je »plemenito« daroval!

Ce pomagáš, pomagaj! V nasprotnem primeru raje reci, da ne moreš in bomo morda še bolj zadovoljni, kot pa smo tokrat. -ml.

Na razdaljo desetih metrov — pismo

Mestni komite Zveze komunistov v Celju je prejel 17. novembra po pošti pismo, ki mu ga je poslal Mestni sindikalni svet. Poslopi obeh organizacij sta zelo blizu. Sindikalnemu svetu je bilo laže plačati poštno znamko in poslati človeka na pošto, ki je najmanj desetkrat bolj oddaljena od komiteja, kot pa da bi neposredno poslal pismo komiteju Zveze komunistov. Mar ni bilo moč opraviti vsega tega, o čemer je v pismu govora, telefonično? Ali so to ostanki minulosti, ali nemarnost, ali pomanjkanje čuta za varnost? R. A.

Modernizacija Tovarne meril v Slovenjem Gradcu

Delovni kolektiv Tovarne meril v Slovenjem Gradcu je pred meseci sklenil, da bo razširil podjetje. Ker je bilo posloplje premajhno in ni ustrezalo higienskimi predpisom, so zgradili večje poslopje. To so naredili na svojstven način — novo poslopje so sezidali okoli stare stavbe in vad njo, da ne bo treba preseljevati vseh strojev in naprav. Ko je pred kratkim dobilo novo poslopje stroho, so v njem notranjosti začeli odstranjevati stare. Pri razenju starega in šiščenju prostora se bo proizvodnja zmanjšala le delno in samo za nekaj tednov.

V novem prostornem posloplju bodo namestili tudi nove stroje, ki so jih nekaj nabavili. Stare stroje na transmisijski pogon pa bodo preuredili, da bo imel vsak svoj pogonski elektromotor. Ko bodo uredili prostore in namestili nove stroje, bodo lahko zaposlili 80 novih delavcev. P. J.

Redkosti?

Pa še ta in oni v podjetju trdi: »Storilno dela je v naši tovarni zadovoljiva!«

RES TECAJ... V pisarni nekoga podjetja je nekdo vneto narekoval stroješki: »... Pri pregledu vozila sem ugotovil, da na vratih ni bil v redu edinole...«

Za trenutek je utihnil, nagubal čelo, se popraskal po glavi, končno pa je vprašal sodelavca v pisarni: »Ti, kako v slovensčini imenujemo šarnir?«

Ne da bi umaknil pogled a papirjev na mizi, mu je sodelavec odgovoril: »Pant.«

Primereno posredovanje Otrka dveh mamilo sta se na domačem dvorišču sprla. Pravažprav: hudo sprla! Prvi je namreč drugemu pokazal — figo! Druga je to tako užalila, da je najprej planil v jok, nato pa skočil proti prvemu, da bi ga udaril. Toda prvi se je vbal. Hotel je pobegniti, a se je pri tem spotaknil in padel. Ko je vstal, so se na njegovem levem kolenu že pojavile tri ali štiri kapljice krvi. Začutil je in zakričal!

»Mamica! Pahnil me je!«

Tako ali drugače — mamilo sta se res udarila. S čudnimi besedicami za začetek kar iz okna v okno. Do brih deset minut kasneje so je namreč »točka bitka za čast in voljo« rešili nadležnost na hodniku. Ko pa je minilo več kot pol ure, sta »bojujoči« se stranki končno prispeli po stopnicah na dvorišče. Z »sibirskimi« izrazi sta se najprej in naprej »dogovarjali« za »pobodo« na sodišče. Otrka, ki sta s medtem že pozabila na sože in kapljice krvi, pa sta ju začudeno gledala. Vsi Prvi je celo nedolžno vprašal:

»Mamica, zakaj se pa tako dolgo kregata?«

ZOB ZA ZOB Ondan je minilo pet mesecev, odkar je neki možakar postal malodane bolezen od zdravnikov gost. Njegova huda oslablost, zdravnik je njegove težave — ki so bile v resnici enakovredne laži na polenec — tedaj in tedaj jemal kaj resno. Ker se mu je pa nedavno tega zardelo, da ga možakar je krepko vleče, za jo hotel »ozdravit« a temeljito besedno tekeljo. Toda ni in ni zalaglo. Odkar pa

KULTURNI OBZORNIK

Karel Zelenko v Mali galeriji

Se ni minilo eno leto, odkar je razstavljal v Umetnostni zadrugi akademski slikar Karel Zelenko svoje uspele grafike in risbe, ga že srečamo v Mali galeriji še s pestrejšo razstavo. Tu se nam mladi slikar predstavi v vseh likovnih kreacijah — od oja preko grafik in risb do miniaturnih kipov in terakot. Njegova ustvarjalna dejavnost je toliko široka, da nas skoraj preseneti. Petnajst olt v spodnjem razstavnem prostoru je dokaz intenzivnega študija. Ta ciklus slik, večji del iz Makedonije, je nekak izsek tistega časa, ki ga je pri služenju vojašine doživel na jugu. Prav te slike se nam zde na prvi pogled tuje, nevskadnje, bodisi v kompoziciji, bodisi liniji in barvi. Na njih ni tiste konvencionalnosti makedonskega pripovednega

motiva in bogate folklorne narodnih noš in običajev, ki smo jih vajeni, temveč tipična elementarnost človeka, živečega na jugu.

Vsak, ki si je razstavo dobro ogledal, je lahko zasledil veliko smelost ustvarjalca, ki je odvrgl vose navlako in vse pripomočke za dosego vsebine in se je s skromnimi, enostavnimi formami in odgovarjajočimi barvami skušal približati vsesplošnemu karakterju preprostega človeka. Vsi njegovi liki delujejo široko, statično — skoraj arhaično, naj bo to portret Makedonca z zlaturnim ozadjem, ki ga v likovni koncepciji lahko primerjamo z liki bizantinskih ikon, ali pa Cakajčev v svoji umirjeni drž, slikane v značilnem makedonskem koloritu; prav tako Narčalkve v strogi trikotni kompoziciji, ki

brez vsakršne teatralnosti v zadržani žalosti obkrojujejo mrliča. Najtipičnejši primer tega ciklusa pa je vsakakor silka Sušenje tobaka, iz katere veje tista specifičnost makedonskega vzdušja, ki jo je znal Zelenko s tako skromnimi sredstvi neverjetno verno in bogato podati.

Poleg omenjenih slik sta razstavljeni še oltji: portret ženske in Cvete, ki nekako najbolj izpadata iz te kolekcije. Če ju pa gledamo iz perspektive likovnega pojmovanja, sta najina in poučna kot primer, kako zahteva vsak motiv posebej svojstven način obdelave.

Bogata raznolikost individualnosti podajanja človeških razpoloženj in karakterjev je druga vrhina njegovega umetniškega gledanja. To lahko zasledimo v grafiki Na stoljšču, kjer vsak posameznik različno doživlja ob istem dogajanju na odru, vendar nihče ne izpada iz zasnovanega umetniškega ambianta. Ujedanka Procejska je lep primer sproščene kompozicije. Čeprav skonstruirana, deluje na gledalca spontano z vsemi svojimi detajli. Gmota spreveda je prijetno zaokrožena, posamezne grupe pa so razgibane s pomočjo svetelje in temneje toniranih skupin, ki jih sestavljajo ljudje različnih karakterjev. Podoligasta ujedanka Pogreb je prav tako oblikovno in psihološko dognana. Pogrebel, ki nosijo krsto, brezčutno opravljajo svojo dolžnost. Zajeten duhovnik z ministrantom stopa sldostrastno za svojim zaslučkom. Takoj za krsto se pa vretijo svoji v globoki žalosti, za njimi pa »zalujoči ostali« prijatelji in znanci, ki se ob koncu spreveda že povsem neprizadeto razgovarjajo. Risba Veliki pogreb deluje na gledalca monumentalno, čeprav nehoti gleda z očmi in občutki trojice karikiranih radovednežev z neke terase v ospredju

Njegova izrazna potenca in znanje pa se najbolj uveljavljata v razstavljenih risbah, kjer ga ne ovirajo nobeni tehnični in materialni postopki. Umivačica se je risana s smelo gotovostjo. Skrajšave upognjenega hrba so podane v čisti liniji brez senčnih efektov in pripomočkov. Je plastična in močno izrazna v pokretu. Prav tako Sedeča, risana s skromnimi pripomočki, ki dajejo risbi svojski videz in poglobljen izraz v strmečem pogledu.

Zelenkove risbe niso lepotične dekoracije, niti lov za raznimi efekti, niti virtuoznost tehnike, temveč globoko študij za dosego vernosti in izraznosti risanih objektov. Njegova risba je izrazno na skrajni meji realnosti, kjer bi lahko z nezamislivo nadaljnjim pretiravanjem prešla že v karikaturu in prav v tem občutju največjo moč njegovih del.

Razstavljenе monotipije so lepo ubrane v liniji in barvi, toda zaradi prevlečke enostavnosti delujejo že skoraj dekorativno. Miniature terakote so kot risbe zelo izrazne in plastično prefinjeno občutene.

Aladin Lanc.

Hladnikova »PRAVLJICA O LJUBEZNI«

Film »Pravljica o ljubezni« mladega režiserja Boštjana Hladnika, absolventa Akademije za igralstvo umetnost v Ljubljani, je na letošnjem VII. festivalu ozkega filma v Cannesu doživel velik uspeh. Med 80 najboljšimi od 500 prijavljenih filmov je dobil Hladnikovo film mednjo in diplomu. Konec prejšnjega tedna ga je javno prikazoval v Ljubljani v klubu kulturnih in znanstvenih delavcev in v klubu ljudskih poslancev in doživel ob tem svojem filmskem debutu mnogo priznanj. Po uspehu v tujini je bil to še eden, gotovo nič manj pomemben uspeh, ki pa ga ta 50 minut trajajoči film tudi v polni meri zasluži.

Scenarij za svoj film je napisal Boštjan Hladnik po Andersenovi pravljici »Zaročena«. Glavni osebi v njej sta dva predmeta, igrački žogica in vrtele, katerih personifikacija je v literaturi lahko zelo živa in v pravljčni stilizaciji močno neposredna, v realističnem scenarnem okviru filma pa nedvomno daleč težji problem. Ta problem, problem očitve mitnega predmeta v odnosu do živega okolja, do samega življenja in življenjskega bivanja, je predvsem zamikal Hladnika. Ali je mogoče s tem nekaj življenjsko resničnega, umetniško močnega povedati?

Andersenova pravljica nam pripoveduje o domišljaji žogici, ki se ni marala poročiti s skromnim, za ljubezen vnetim vrtelekom in je hrepnela za nečim mnogo boljšim, dokler ni s svojimi previsokimi željami končala na smetišču, da se po nekaj letih niti vrtelek ni več zmešal zanj. Zgodbo, ki skriva v sebi poleg preproste resnice »kdor visoko leta, nizko pade«, tudi globlje miselno jedro o tragičnosti minljivosti življenja, o neostvarljivosti hrepenenja ter o najnositi srčne dobrote in ljubezni, je Hladnik v delo spremenil v obliki sicer odzidal, vendar je dal čisto novo, izvirno lice. Svet, ki zaživi pred nami, ni več pravljčen, prevleč so te usode podobne človeškim in vse prevleč je v njih resnične tragedije. Personifikacija žogice in vrteleka je globoko človeško zajeta in v svojih skromnih realističnih, čudovito plastičnih filmskem jeziku silno neposredna. Žogica in vrtelek nista zgolj pravljčno oziveljni figuri, sta dve resnični bitji, katerih usoda nam odkriva realističen in presunljiv pogled na življenje. Njuna personifikacija prehaja v sugestivno simboliko. Žogica je posejšan je ljubezen svet in sil v nemirno dalje in križi, dokler je realnost nekje na vrhu, da obstane od te realnosti vsa premagana, brezmočna na smetišču; vrtelek pa je posejšanje sibižnega zadovoljstva, neosveščenosti in hotenja, ki vidi samo sebe in gre svojo zmagovalno, vrtoglavo pot naprej preko strtega srca in zapuščenosti ljubezni, mimo »smetišča«, kamor je izvrženo življenje med toliko pozabljenih usod tudi žogice.

Nekaj posebnega je način, s katerim je Hladnik prenesel to simbolčno vsebino v filmski jezik. Imenovali bi ga morda novi realizem, z elementi kubizma in surrealizma, ki pa so vendar tako živo in neposredno vključeni v celotno realizacijsko konceptu. Hladnik je čudovito uspela nekakšna združitev realizma in fantastike. Skrajna ne realizem več, kje je realizem in kje fantazija, a vendar oboje, eno v drugem dojemamo kot najbolj resnično objektivizacijo življenjske stvarnosti, presajene v duševni svet. Močan filmski tempo, ustvarjen z izredno režijsko domišljajnostjo in večino ter sijajno montažo, je v Hladnikovem filmu dejni vsebinski najbolj ustrezajoči oblikovni element. Ni malo impresivnih prizorov, ki nam audijo redek umetniški užitek (vrtelek ples po stopnicah, žogica, ki se odbija v višave, njeno padanje v

globino, vrtelek, ki drvi ter brumi kot sivna itd.).

Vsa pretresljivost filmske zgodbe se nam pa najbolj razodele ob njenem presunljivem koncu, ki je morda toliko bolj presunljiv zato, ker ne vpliva kolovna idejna razrešitev, marveč kot preprosta katarza; medtem ko se je vrtelek izgrbil v negotovost, priteče na smetišče ravna, majhna deklica, najde poleg strganih listov Andersenovih pravljic tudi žogico, jo pobere in se je zamisljeno ter nežno oklene, nkar odide počasi z njo v naročju v daljavo. Proti obzorju. Ta poslednji prizor deluje po poprejšnjem dinamičnem dogajanju kot miren preliv, a vendar najbolj prevladajo gledalca s svojo prepričljivo in klasično lepo izpovedjo vere v neumrljivost ljubezni, dobrote in lepote.

Film »Pravljica o ljubezni« je poln poezije, topline, prijaznosti in človeške tragičnosti. To tudi ni samo Andersen po tudi ne Chaplin, niti Clouzot ali De Sica, četudi gre za literarno predlogo in četudi so vplivi velikih filmskih

umetnikov imeli pri tem nekaj zasluge. Film nam poseduje elementarno, izvirno doživljajo, in to se nedvomno kaže v naši čustveni prizadetosti, v neki notranji vznemirjenosti in zamisljenosti po filmu. Takšno doživljajo pa nam navsezadnje vzbudi redkokatera dveurna filmska umetnina. KJ

»KNJIGA 54«

leto II., številka 11

Številka, ki je pred dnevi izšla iz tiska, prinaša uvodno prispevek Gustava Šilaha »Nekaj misli o psihologiji bralca«. Pisec razpravlja v prvem delu članka (drugi del bo objavljen v naslednji številki) predvsem o vplivu knjige na otroka, ko ta še ne zna brati in otroka v zrelejših letih. Prispevek je tako tehen, da bi vsakakor sodil v večjo revijo. Z njim naj bi se seznanili predvsem starši, ki v mnogih primerih ne znajo otroku približati knjige.

Članek »Več bralcev našim revijam obravnava staro bolezen naših revij po vojni, problem ozkega kroga bralcev.

Nova številka »Naših razgledov«

Iz vsebine: Zunanje politični komentarji Miran Ogrina; O nekaterih problemih Azije.

Dr. Svetozar Iliešič, Nekaj misli ob združitvi filozofske in prirodoslovno-matematične fakultete.

Dr. Angela Piskernik, Zapiski z zasedanja Alpske komisije.

Ivan Ganeš; Pismo o Suhi krajini. A. Polence; Ob 70-letnici akademika univ. prof. Jovana Hadžija.

M. Oprešnik; Zasedanje Posvetovalne skupščine Evropskega sveta.

E. Hemingway; Nekaj se je končalo; V drugi deli literarni feljtoni. J. G. Ernest Hemingway.

Ortomir Sinkovec; Obisk pri omeniti Gradniku.

Op: Ob 90-letnici Slovenske Matice. Dr. Valens Vodnšek; Preokret v glasbeni politiki.

Luco Menasse; Tihotižje in akt, kompozicija in kromatorij.

Marija Vogelnikova; Balet v ljubljanski Operi.

Beno Zupančič; Zapiski ob robu (8 plenuma Zveze književnikov Jugoslavije).

So ljudje, ki imajo v uradih Zavarovalni družbi zavarovanje naložbenih sredstev in celo šest dveh po plačanih evidenčnih kartonov. Z njih ova v na preveč dolgem obdobju dvalječi bolezneškega dopustla V glavni deli dveh tednov, le redko več, do deset, desno noko, levo noko, desno glavo, ledvicami, levo noko, ledodnem. In nekdo, ki se je v enem od uradih kartonov zavarovanje v nekaj nekakšno začetno zadrževal, je nekakšno mogoče, da ti ljudje lahko sploh živijo!

O POL DVEH Stenki električni tri sta kazala pol zmenil niso. Mnogi se za to niti ne ozirajo, na te sodobni pripravki za kovanje znaki sta težko in dolgo pričakovani znak za začetek. Z bolj pripravljenimi uslužbenec je že skrbno za in je z brisačo a pisalne mize in v smerni — umivalniki znanke dosti bolj, kot misliti!

Ka dveh drugim se je mlad delavec z bradom pral roke, njegov sosed črnil, tretji...

»Tone Pavček je prispeval pesem »Domača pesem«. Janez Monart pa prevod pesmi Alfreda de Musseta »Spominjal se.«

V francosčini je sestavek Božidar Borka, posvečen slovenski literaturi.

DNEVNE NOVICE

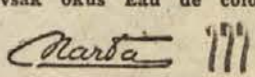
Poročili so se v Ljubljani: Železn. delavec Ferenc Stjepan in vrtna delavka Zupanič Ana, prodajalec Teleski Viktor in delavka Spruk Jožica, strojniki Kolarec Konrad in namočevalnica Spruk Rozalija, delavice Mara Matkovič in delavka Konec Julijana, čevljar pomočnik Erbežnik Anton in ženo, pom. Cernilec Julijana, železokovčev Julijana, kolar Frako Jožef in delavka Dobnikar Marija, zidar Srejš Karel in gospod. pom. Fister Jolanka, prometnik Drobnič Srečo in učiteljica Radotič Zofija, lesni strugar Filipič Anton in kurirka Uremjak Alojzija, tesar Kmetec Janez in delavka Triller Marija, mehanik Galjot Maksimilijan in boln. medicina Peteh Marija, dipl. pravnik Justin Ivan in stud. prava Mavšar Angela, železn. uslužb. Kogovšek Jakob in trg. pom. Logar Lida, lvar Korošič Karel in navijalka Čengle Marta, namočevalnica Pretnar Milan in skladateljica Lapajne Terezija, stroj. inž. Tavčar Francisek in delavka Hren Darinka, krojač Peter Danijel in trg. pom. Trupel Ana, trg. uslužb. Krasjenc Ivan in sodna uslužb. Travnik Matrina, abs. TVŠ Reš Dušan in bolničarka Jančič Amalija, železničar

Z dopisnim tečajem se hitro naučite esperanto. Prvo lekcijo pošlje proti priložitvi 50 din Zveza esperantistov Slovenije, Ljubljana - Miklošičeva cesta 7.

KROSAN je edino zanesljivo sredstvo, ki preprečuje gnitje krompirja. Dobi se v zadrugah, semenarnah in drogerijah.

Ce imaš **FLEX** doma, odpadejo skrbi, kako boš očistila obleko. **FLEX** odlično čisti in ne pušča roba okrog madeža.

Za vsak okus Eau de cologne

PREDAVANJA

Društvo gradbenih inženjrov in tehnikov, Ljubljana, prireja 22. nov. ob 20 v predavalnici prirodoslovno-matematične fakultete, vhod iz Gosposke ulice, predavanje inž. Antona Umeka: »O novih načinih sestave betonske mešanice«. Vabljeni.

RADIO LJUBLJANA

Dnevni spored za ponedeljek, 22. nov. - Poročila: 5.05, 6.00, 7.00, 12.30, 15.00, 17.00, 19.00 in 22.00.

5.00-6.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (Pester glasbeni spored) - vmes ob 6.30 Tržni pregled - 6.35 Igrajo Štirje flosarji, pojo Tri Polonce (Prenos iz Maribora) - 7.10 Jutrarnji orkestralni spored - 7.30 Gosposkijski nasveti - 7.40-8.00 Zabavna glasba, vmes reklame - 11.00 Radijski kolektor - 11.05 Glasbena medija - 11.15 Šolska ura za nižjo stopnjo: Vladimir Nazor: Mali svetilničar - 11.45 Pisan spored slovenskih zborov in samospevov - vmes od 12.00-12.10 Kmetijski nasveti - 12.45 Zabavna glasba, vmes reklame - 13.00 Nove knjige - 13.10 Za vsakogar nekaj! - 14.00 Glasbeni leksikon - 14.10 Opoldanski koncert - 15.15 Laska glasba - 15.30 Šolska ura za višjo stopnjo: Oskar Hudaček: Spartak - 18.00 Glasbena medija - 18.10 Utrinki iz literature: Mihalo Lalič: Sestanev in slovo - I. - 18.30 Zeleni ste, poslušajte! - 17.10 V svetu opernih melodij - 18.00 Radijska univerza: O pridobivanju aluminija - 18.15 Igrajo veliki zabavni orkestri - 18.30 Zdravstveni nasveti - 18.40 Koncert pianista M. Lipovška - 19.00 Radijski dnevnik - 19.30 Zabavna glasba, vmes reklame in objave - 20.00 Zunanje-politični feljton: Dobro sosedstvo na Jadranu - 20.15 Simfonični koncert Slovenske filharmonije - 22.15-23.00 Plesna glasba.

22.15-23.00 Operetne melodije - UKV program.

VESTI IZ MARIBORA

Dežurna lekarna v ponedeljek, dne 22. novembra: lekarna »Studenti«, Gorkega ulica 18.

KINO

PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Carobni fižol».

UDARNIK: Ameriški barvni film: »Obzorja na zahodu».

POBREZJE: Zaprt.

STUDENCI: Zaprt.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 22. nov.: Zaprt.

Torek, 23. nov.: 16: Twain - F. Blaž; 20: Torkel - I. (Thomas - J. Tiran).

Koleks odkupuje
svinjske kože I.a
kg. — 200.—

Marinko Andrej in gospodinja Selčkar Angela, abs. tehn. Zalokar Dušan in mag. pharm. Karž Veleslava.

JELA sol za kohanje, izdelana iz najboljših surovin, je enakovredna kopalnim solem svetovnega slovesa. Osvetluje, krepi živce in desinficira.

Bes odlično sredstvo za čiščenje medlinikov je **KROMOV PRASEK**. Polira kovinske dele tako, da z najmanjšim trudom imaš vedno vzorno čist štednik.

Umrlj so v Ljubljani

Zonta, novorojenka. Pogreb bo danes ob 11. uri na Zalah.

Poljš Jakob, krojač v pokoj. Pogreb bo danes ob 15. uri na Zalah.

Nujno potrebujemo

dva kolporterja ali kolporterki

Zglasite se v podružnici »Ljudske pravice« — Kranj

»RAD«

GRADBENO PODJETJE ZA VISOKE IN NIZKE GRADNJE
KIKINDA, ULICA 7, JULIJA 4
Telefon 199

razpisuje natečaj

za izpolnitev naslednjih delovnih mest:

GRADBENEGA INŽENIRJA ZA TEHNIČNEGA VODJO PODJETJA,
GRADBENEGA TEHNIKA ZA VODJO GRADBIŠČA,
KNJIGOVODJO-BILANCISTA ZA SEFA GOSPODARSKO-RACUNSKEGA SEKTORJA,
FINANČNEGA USLUZBENCA ZA BLAGAJNIKA PODJETJA.

Pogoji:

- za tehničnega vodjo — diplomiran gradbeni inženir s triletno prakso na visokih gradnjah,
- za vodjo gradbišča — diplomiran gradbeni tehnik z najmanj enoletno prakso na dolžnosti vodje gradbišča,
- za sefa gospodarsko-računskoga sektorja — popolna srednja šola ali nje enaka strokovna izobrazba z najmanj petletno prakso v finančni službi, v poštev prihaja tudi nepopolna srednja šola, vendar z daljšo prakso na dolžnosti sefa računovodstva,
- za blagajnika podjetja — popolna ali nepopolna srednja šola z najmanj triletno prakso v finančni stroki.

Prošnje z življenjepisom (zlasti je treba navesti vrsto dela, ki ga je opravil, dolžnosti, ki jih je imel, kakor tudi pogoje, ki jih postavlja kandidati) pošljite na gornji naslov najpozneje do dne 20. novembra 1954.

Plača po sporazumu ali tarifnem pravilniku.

Hotel VICKI BAUM

ROMAN **Sangaj**

Ko se je bližal čas poroda, je Cang sam in skrivaj prehodil petnajst lijev* do skalnega templja, imenovanega V senci duhov. Bilo ga je malce sram, kajti molitve so bile babja zadeva. Obrnil se je na boga sreče Mi Lei Foja, ki mu je najbolj zaupal, ker je bil debeluhast in ker se je smehljaj. Toda namesto da bi mu, kot se običajno papirnat denar in zatikal v posode na njegovem oltarju palčke kadila, je bogu zagrozil z najgršimi psovki za primer, da bi mu žena rodila hčerko; če pa bi mu rodila sina, je obljubil bogu sto tolarjev vredno nagrado v denarju duhov in sveče. Cang je bil namreč dober trgovec in nedobavljenega blaga ni plačeval. Kazno je bilo, da si je vzel bog groznje in obljube k srecu, kajti sedmi dan osmega meseca je Lillien rodila sina zlatenaste kože. In ko je odprl majcena usteca, da bi zavrešal, tedaj so ženske videle, da ima novorojenček že en zob, kar je bil velik čudež in kar je kazalo na neomejeno moč v prihodnosti. Nekromant, ki je dognal vidik njegove rojstne ure, je napovedal, da bo prvi sin Cangoove hiše vodja tisočev, z večjo močjo kakor jo ima vsak vodja. Zamolčal pa je, da mu oznanjajo zvezde skorajšnje smrt.

Sin je dobil ime Yu Tsing, kar pomeni Zvezda, ker je bil bleščeti zobček v njegovih ustih podoben zvezdi in ker je v prav-

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE

Torek, 23. nov. ob 20: Erskin-Roussin-Gray: »Lepa Helena ali veselje do življenja«. Abonma red Torkel in Cetrtak, 25. nov. ob 20: Erskin-Roussin-Gray: »Lepa Helena ali veselje do življenja«. Abonma red Cetrtak in izven.

Petek, 26. nov. ob 15: Luigi Pirandello: »Sest oseb išče avtorja«. — II. šolski abonma.

Vesti iz Kranja

PRESERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Cetrtak, 25. nov. ob 16: Husson: »Srečna črtas«. Red C in izven.

Petek, 26. nov. ob 20: Husson: »Srečna črtas«. Red B in izven.

DROBNI OGLASI

UKRADENA je bila aktovka, v kateri je bila naročilnica in žig splošno gradb. podjetje Ljutomer. Svarimo in opozarjamo vsa podjetja in ustanove, da na naročilnico in žig podjetja ne izdajo ničesar, če oseba, katera predlaga, nima posebnega pismenega pooblastila od podjetja. 3903

RUDNIK MAGNEZITA
»GOLEŠ« V MAGURI

razpisuje natečaj
za zdravnika
splošne prakse

Ki bi lahko takoj nastopil službo.

Dvosobno komfortno družinsko stanovanje z vsemi sanitarnimi napravami zagotovljeno. Razsvetljava in kurjava brezplačna.

Dopolnilna plača od rudišča 20.000 din in plača po uredbi in plačilnem razredu za uslužbenca državnih organov.

Rudnik ima svojo ambulanto in sanitetni avto, kakor tudi ostalo opremo, ki je potrebna za delo zdravnika v ambulanti. Če kandidat želi, ima po delovnem času tudi možnost za privatno prakso.

Interesenti naj vložijo ponudbe na gornji naslov osebno ali po telefonu 409 — Pristina. 615

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »TRIGLAV«

Premiera mehiškega filma

»Zapor za žene«

in tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. — Mladini izpod 16 let vstop prepovedan.

KINO »UNION«: Angleški barvni film: »Melba«. Brez tednika. Predstave ob 16, 18, 19 in 20.30. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 15 dalje.

KINO »KOMUNA«: Franc. film: »Lepotice noči«. Brez tednika. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Slov.-nemški film: »Greha. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10 do 11 in od 15 dalje.

KINO »SLOGA«: Amer. barvni film: »Proti vsem zastavam. Tednik. — Predstave ob 16, 18 in 20. Ob 10 matineja filma: »Lepotice noči«. Prodaja vstopnic za matinejo od 9-10, za popoldanske predstave pa od 9.30-11 in od 15 dalje.

KINO »LITOSTROJ«: Italijanski film: »Srce«. Predstava ob 20. Prodaja

vstopnic uro pred predstavo. Občinstvo obveščamo, da bomo predvajali od 27. nov. do 1. dec. ameriški barvni film: »V vrtincih«. — Cena vstopnicam 40 in 60 din. — Danes zadnjikrat.

JESENICE: »RADIO«: Angl. barvni film: »Vzpon na Everest«. Predstavi ob 18 in 20.

CELJE: »UNION«: Šved. film: »Marš«. Predstavi ob 18 in 20. — »DOM«: Franc. film: »Zaljubljeni iz Toleda«. Predstavi ob 18, 19 in 20.15.

KRANJ: »STORŽIC«: Italijanski film: »Milijonski Napoli«. Predstave ob 16, 18 in 20. — »SVOBODA«: Ameriški film: »Rimske počitnice«. — Predstavi ob 17 in 19.

PTUJ: Francoski barvni film: »Alarm na jugu«.

KINO »ŠIŠKA«

Premiera mehiškega filma

ZAPOR ZA ŽENE

in tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. — Mladini pod 16. leti vstop prepovedan

GRADBENO PODJETJE DRAVOGRAD
GRADBIŠČE SOSTANJ

razpisuje

ODDAJO MIZARSKIH DEL

za izdelavo kompletnega stavbnega pohištva za 6 stanovanjskih blokov (38 stanovanj)

Proračunska vsota znaša 8.200.000 din. — Vse potrebne informacije dobite na gradbišču v Soštanju.

»JADRAN-FILM« — ZAGREB

razpisuje

nagradni natečaj
za sinopsise in scenarije celovečernih filmov

Sinopsis mora obsegati vsebino filmskega dejanja, prikaz značajev posameznih oseb in okolje, v katerem se zamišljeni film dogaja, scenarij pa mora biti napisan v običajni obliki.

Obrazložena vsebina je lahko vzeta iz kateregakoli področja družbenega življenja in zgodovine, lahko pa je tudi adaptacija književnega dela (v soglasju z lastnikom avtorskih pravic). Prednost imajo teme iz našega povojnega življenja. Dela morajo biti pisana s strojem.

Nagrade so naslednje:

I. nagrada	200.000 din
II. nagrada	150.000 din
III. nagrada	100.000 din
IV. nagrada	50.000 din

Pri odkupu nagrajenih del bo ta razlika, da bodo scenariji odkupljeni za večje vsote kakor sinopsisi. »Jadransko-film« lahko po dogovoru z avtorjem odkupi tudi nenagrajena dela.

Rok za izročitev rokopisov je 1. marec 1955.

Rokopisi morajo biti označeni s šifro, prav tako pa mora biti šifra tudi na zunanji strani kuverte. V zaprti kuverti naj bo avtorjevo ime, prilemek in naslov.

Dela bo ocenjevala komisija v naslednji sestavi: Branko Bauer, Zvonimir Berković, Mirko Božič, Vitez Gilgor, Fedor Hanžeković, Ivan Jelovica, Branko Marjanović, Ivo Sarajčić.

Dela je treba poslati na naslov: »Jadransko-film«, Dubrava, Oporo-večka b. b. 3214

Obveščamo

vse poverjenike **PRESERNOVE DRUŽBE**, da bomo pričeli z razdeljevanjem knjižnih zbirk prihodnji mesec. Zato opozarjamo vse, ki članarino še niso poravnali, da jo poravnajo najkasneje do 10. decembra t. l. Poverjenikom, ki članarino ne bodo poravnali do tega roka, bomo knjige zadržali, dokler ne plačajo dolžnih zneskov.

Ker smo tiskali nekaj zbirk več, bodo tudi v prosti prodaji po 300 din. Zato naj vsi, ki mislijo, da bodo knjige lahko dobili tudi kasneje za isto ceno, pohite in se še pravočasno vpišejo v članstvo.

Prešernova družba

TOVARNA STROJEV IN LIVARNA JEKLA
»JELŠINGRAD« — Banja Luka

nujno potrebuje

mlajšega inženirja metalurga
za delo v livarni

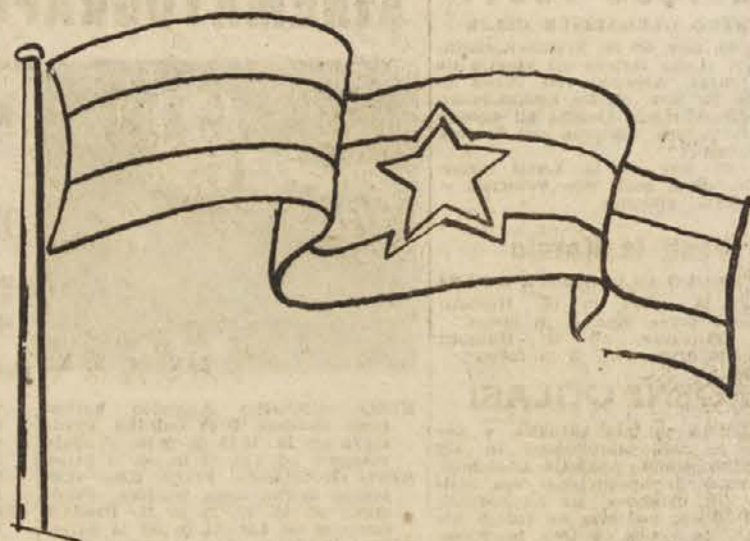
starejšega strojnega inženirja
za delo v tehničnem sektorju

Podrobna pojasnila daje sekretariat podjetja 6184

dajali, ustanavljali so šole za otroke kulijev, katerih očetje niso mogli ničesar plačati za to, prigovarjali so vsem bolnikom v mestu, naj pridejo v njihovo belo hišo, kjer so jih polagali na mehke snažne postelje, jim dajali zdravila in jih v nekaterih primerih celo ozdravili. Vse to so delali brezplačno in brez slehernega vidnega razloga.

Odkar je bil razglašen edikt proti opiju, so delali nekaj novega. Tistim, ki so se bali kazni in ki so se hoteli odvaditi, so skušali pomagati, če so postale bolečine neznesne, ko so začeli besneti od poželenja po velikem dimu in se zvijati ko črvi. Sprejemali so jih v svojo hišo, jih zaklepali, jim dajali blažila zdravila in jih stražili, dokler niso bili rešeni pregrešnega zla. Smeje je skušal Cang pojasniti svojemu staremu družabniku neumnost tujcev. »Najprej vtihotapijo strup v deželo. Z izkupičkom zanj grade nesmiselne šole in bolnišnice. Potlej pa začno zdraviti ljudi od uživanja opija, ki so jim ga prodali. Če v srednji državi nihče več ne bo kadil opija — od kod bodo jemali denar zase in za svoje služabnike?« Wu Tsing je majal z glavo in ničesar ni mogel odgovoriti, razen da je menil: »Hudiči so in izgnati bi jih bilo treba.«

Cang je poslal enega svojih nečakov v šolo tujcev, da bi se naučil njihovega jezika. Zdaj je vzel fanta v banko, da bi mu bil pri pogajanjih s tujci za tolmača. Ni pa mu povsem zaupal in bil je prepričan, da bi lahko zaslužil več, če bi se sam spoznal na jezik. Zato je poklical nečaka k sebi, da mu je pojasnil črke in besede teh neumnih hudičev, in kmalu je spoznal, da so res barbari, kakor je njegov spoštovanja vredni tast zmeraj trdil. Prigriše njihovih črk si je lahko zapomnil triletni otrok v enem dnevu; in njihov jezik je bil reven in imel je samo en ton in eno besedo, vtem ko je imel lastni jezik pet tonov in petdeset besedi. Da bi tej revščini odpomogli, so svoje besede zavili in zamotali, da bi bile videti imenitne; toda s tem zaviljanjem Cang ni tratil časa.

K Prazniku
republike
čestita
vsem delovnim
kolektivom
in jim želi
še nadaljnega
napredka
kolektiv

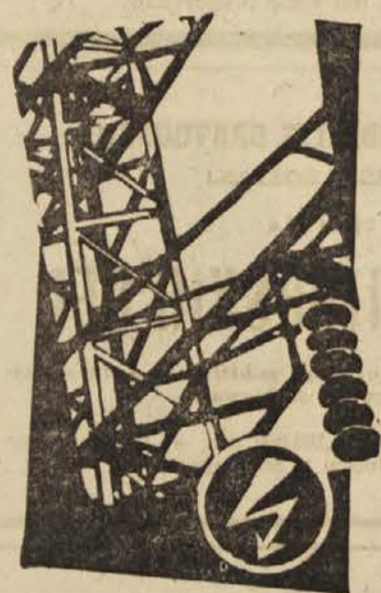
Blaznikove tiskarne, Ljubljana

GLAVNA ZADRUŽNA ZVEZA LRS

ČESTITA
K PRAZNIKU REPUBLIKE 29. NOVEMBRU IN ŽELI
ŠE NADALJNEGA USPEHA VSEM

*kmečkim zadrugam,
zadružnim zvezam in podjetjem,
vsem delovnim kmetom
in vsemu delovnemu ljudstvu!*

ELEKTRONABAVA

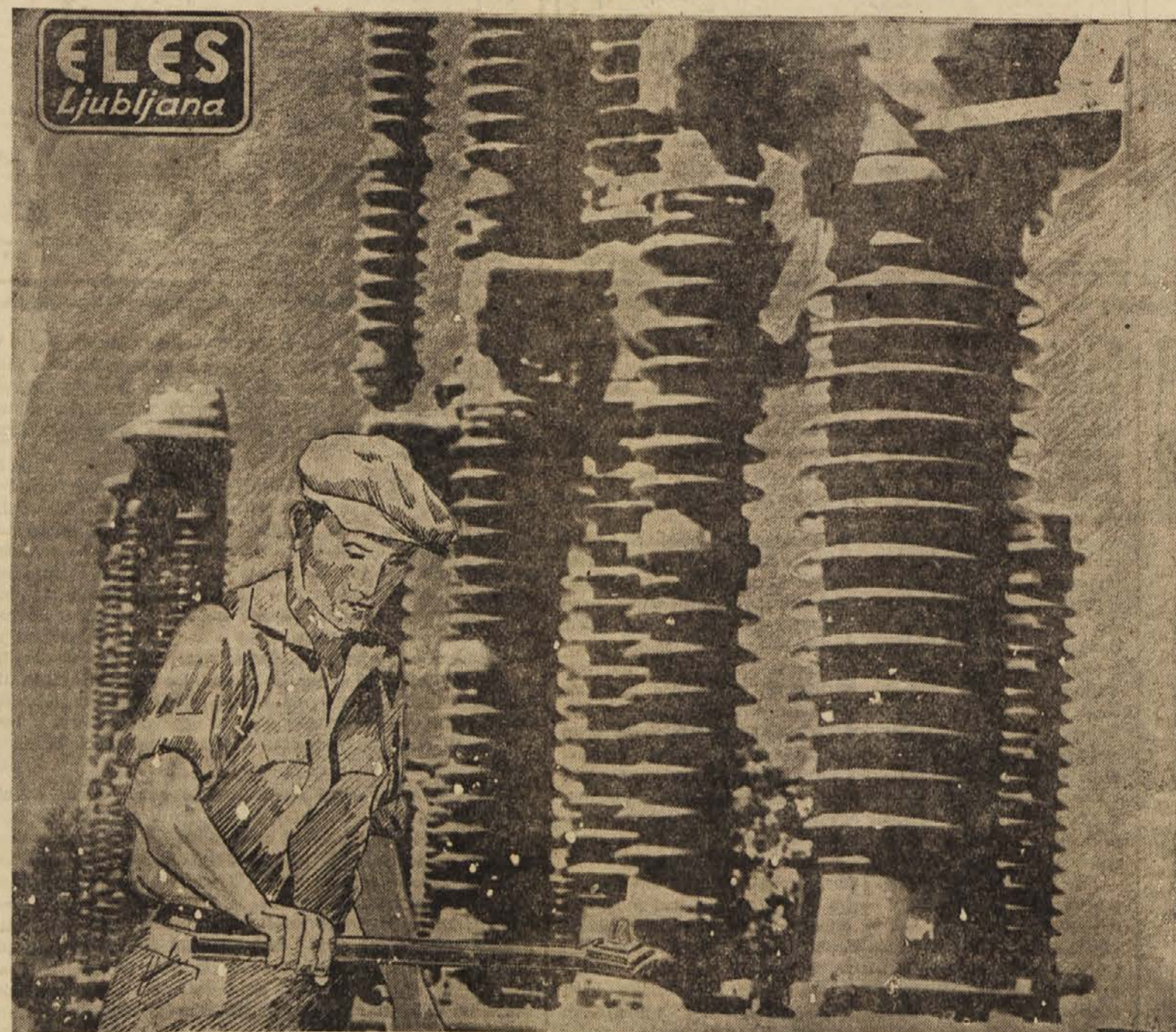
PODJETJE ZA UVOZ
ELEKTROOPREME IN
ELEKTROMATERIALA

LJUBLJANA

ČESTITA K PRAZNIKU
REPUBLIKE
29. NOVEMBRU!

29 DELOVNIH KOLEKTIVOV PODJETIJ

ELEKTRO GOSPODARSKE SKUPNOSTI SLOVENIJE

- Elektrarna Brestanica
- Elektrarna Dravograd
- Elektrarna Fala
- Investicijsko nadzorstvo Skupnosti HE Ljubnica
- Elektrarna Mariborski otok
- Elektrarna Medvode
- Elektrarna Moste
- Elektrarna Sava Kranj
- Soške elektrarne
- Elektrarna Šoštanj v gradnji
- Elektrarna Trbovlje
- Elektrarna Velenje
- Elektrarna Vuhred v gradnji
- Elektrarna Vuzenica
- Elektro Celje
- Elektro Gorica
- Elektro Kočevje
- Elektro Kranj
- Elektro Krško
- Elektro Ljubljana mesto
- Elektro Ljubljana-okolica
- Elektro Maribor mesto
- Elektro Maribor okolica
- Elektro Novo mesto
- Elektro Sežana
- Elektro Slovenjgradec
- Elektro Tolmin
- Elektro Trbovlje
- Elektro Zirovnica
- Elektrogospodarska šola Cerkno
- Elektrogospodarska šola Maribor

**skrbi dan in noč,
za proizvodnjo
in razdelitev
električne energije
v LR Sloveniji**

Lesno industrijsko podjetje - Maribor

s svojimi obrati:

„Drava“, Maribor, Ruše, Lovrenc n/P., Brezno-Podvelka, Ptuj, Ljutomer in Gornja Radgona

čestita vsem delovnim kolektivom k Dnevu republike našemu največjemu prazniku!

Proizvaja in prodaja: rezan les iglavcev in listavcev, zaboje, barake, lesno volno, vse izdelke pohištvenega in gradbenega mizarstva in strugarstva serijsko in po naročilu

Zlatorog

MARIBOR

Delovni kolektiv
tovarne

Zlatorog Maribor

SOLEA
FOX

čestita vsem delovnim kolektivom k prazniku Dneva republike, želeč jim pri nadaljnji graditvi naše socialistične domovine mnogo uspeha

»SUROVINA«

Podjetje za promet z odpadnim materialom
Maribor, Tržaška cesta 8

z odkupnimi postajami v Mariboru na Tržaški c. 95 in Vojašniškem trgu 1, v Ljubljani na Dolenjski cesti 6 in v Smartinski ul. 22, v Ptuj, Ilirski Bistrici, Pulju, Šoštanju in Radljah ob Dravi odkupuje vse vrste odpadkov po najvišjih dnevnih cenah! Po konkurenčnih cenah prodajamo tudi visoko kakovostno čistilno volno

Čestitamo k državnemu prazniku vsem delovnim kolektivom!

Drava

ZDRUŽNO
PODJETJE

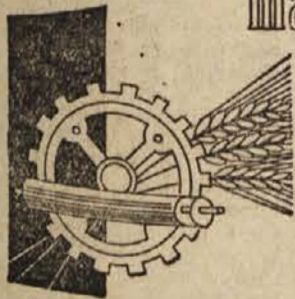
EKSPORT - MPORT

Maribor, Partizanska c. 6, tel. 30 61

čestita vsemu delovnemu ljudstvu Jugoslavije k Dnevu republike

MLINSKO PODJETJE s tovarno testenin Maribor

čestita vsem delovnim kolektivom k Dnevu republike, želeč jim pri nadaljnji graditvi naše socialistične domovine mnogo uspeha

Trgovsko
podjetje
z živino
in mesom

ROG

Maribor, Jurčičeva ulica 5

čestita vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem k prazniku 29. novembra - Dnevu republike

Delovni kolektiv

Industrije kovinskih izdelkov - Maribor

čestita ob Dnevu republike vsemu delovnemu ljudstvu k njegovemu požrtvovalnemu delu pri graditvi socialistične Jugoslavije!

Gozdno gospodarstvo Maribor

z gozdnimi upravami:

Podvelka
Ruše
Oplotnica
Ptuj
Maribor
Slov. Bistrica
Lovrenc n/P.

Čestitamo vsem delovnim kolektivom ob Dnevu obletnice socialistične Jugoslavije in borbe za našo gospodarsko neodvisnost in graditev socializma!

Delovni kolektiv

pogozduje, pomlajuje, redči, čisti in varuje pred gozdnimi škodljivci ter izkorišča gozdove splošnega ljudskega premoženja

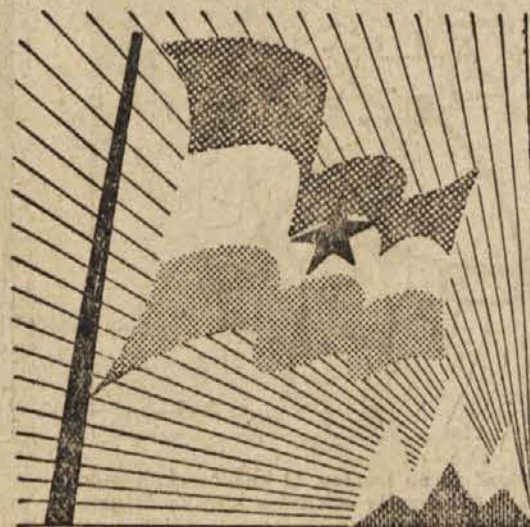
Delovni kolektiv

Trgovskega podjetja

»TANIN«

Maribor, Jurčičeva 8

čestita k slavnostnemu Prazniku republike vsem svojim odjemalcem in dobaviteljem

Kupujte v naših prodajalnah, kjer boste solidno in hitro postreženi! Kolektiv se priporoča za obisk ter nudi v prodajalnah vse svoje artikle po konkurenčnih cenah

SPOMINI RAZISKOVALCA TIBORJA SZEKELYJA

»Oltar miru« sredi pragozda

Ko sem se napotil iz Moskvi-
tija proti Ondurenju, sem name-
raval seznaniti javnost z novim
arheološkim področjem. Zato sem
pred odhodom zavrnil vse fanta-
stične legende, kar sem jih slišal,
in sklenil upoštevati samo
razpoložljive konkretne podatke
in svoje raziskovalne izkušnje.

Od kraja San Esteban en
Olango sem moral ves dan jahati
do naselja El Carbon, v katerem
žive Indijanci iz plemena Pajas.
Tam sem najel dva domačina za
vodnika in z njima nadaljeval
pot po dolinah in planinah, po-
raščeni z gostimi borovimi goz-
dovi. Kmalu pa smo prispeli v
sotesko, po kateri teče potok,
tako da smo morali več ur bro-
diti po njem. Voda nam je se-
gala nad kolena. Naposled smo
prispeli do velike reke Oho de
Agva in se onkraj nje znova
znanili v pragozdu.

Tako smo hodili kaka dva ki-
lometra. Tedaj smo zagledali
pred seboj gozdno planoto. »To
je tisto,« je dejal Ramon, eden
izmed mojih vodnikov, in poka-
zal na razmetano kamenje; pod
mahom smo opazili obrise reliefa.
Odstranili smo mah in sestavili
dva večja in dva manjša kosa
ter ju položili tako, kakor so
najbrž ležali prej, preden jih je
nekdo razbil.

»OLTAR MIRU«

Tako smo dobili kamnitno
mizo v obliki nepravilnega četve-
rokotnika. Na njeni gladki povr-
šini si lahko videl vklesani dve
simbolični risbi. Prva je pred-
stavljala znak kljukastega križa
(svastike) obliki kotov, drugi dve
obliki običajnega križa pa dva
počez položena loka, izdelana ne-
dvomno pravilneje in z večjim
umetniškim čutom, kakor klju-
kasti križ.

Vzdolž gornjega dela bočnih
strani te zgornje plošče je bil
pritrjen preprosto izdelan venec
v ploskorezbi izdelanih človeških
glav v velikosti jajca. Venec na
bočni strani, obrnjeni proti se-
verozahodu, je bil izklesan snop
žarkov, prepletenih v obliki šopa,
in eno obliče večje od ostalih. Na
strani proti severovzhodu je bila
v kamen vklesana zamotana, tež-
ko razumljiva risba, iz katere so
molele spet v ploskorezbi izdela-
ne človeške podobe. Posnel sem
to kamnitno mizo in zadostil
svoji arheološki težnji s tem zelo

pomembnim odkritjem, ki bo
najbrž kmalu postalo izhodišče
novih in obsežnejših raziskav.

Pregledal sem okolico in ves
presenečen odkril nove zanimive
podrobnosti. Kamnitna miza je
stala sredi prostora, ograjenega
z vzporednimi zidovi, med kate-
rimi so bili manjši pravokotni
prostori. Nikjer v bližini teh
zidov ni bilo razvalin kakega

Ku« v Kopanu. Tudi v teh hiero-
glifih so ovekovečeni sklepi, spre-
jeti na zboru zvezdoslovcev na-
roda Majev. Tu, na spomeniku v
Oho de Agva, je ta sporazum iz-
ražen kratko; kljukasti in običaj-
ni križ, sestavljena iz lokov, sta
združena v miru. Skratka, po
mojem mnenju je od severovzho-
da skupina naroda Majev napad-
la neki narod pod kulturnim vpli-

vom jugovzhoda; v tem primeru
bi šlo za Čibče. Ko so se po dol-
gih bojih pobotali, so sklenili
sporazum ovekovečiti v obliki
spomenika.

Predlog za spomenik je ne-
dvomno sprožil vojskovodja Ma-
jev, ki mu je bil spomenik v
Kopanu že znan, pa ga je na svoj
način izdelal kak domač umetnik.
Upodobil je poglavarje, v imenu

katerih so se vojskovali. Sop na
severovzhodni strani je nedvomo-
no simbol naroda Majev, ker je
upodobljen tudi na drugih nji-
hovih spomenikih.

SIMBOL MIRU IN PRIJATELJSTVA

Toda kaj pomenita oba sim-
bola na zgornji plošči? Ali naj-
bolje dokazujeta namen tega spo-
menika? Vojska naroda Majev je
imela za znak kljukasti križ, voj-
ska naroda, ki je bil naseljen v
teh krajih, pa si je izbrala za
znak običajen križ, sestavljen iz
dveh lokov, kar najbolje doka-
zuje to, da je bil znak kljukastega
križa izdelan nesporno in grobo,
loka pa pazljivo in umetniško.
To skupno prikazovanje obeh
vojaških simbolov naj bi pome-
nilo, da sta se vojski v znamenju
teh simbolov sporazumeli, da se
ne bosta več vojskovali, marveč
da bosta složni. To spominja na
izobešanje zastav raznih narodov,
ki je zdaj običajno ob mednarod-
nih sestankih, ko si dežele ob-
ljubijo prijateljstvo.

Zato je najprimernejši naziv
tega kamnitnega spomenika »Oltar
miru«, ker spominja na mir,
sklenjen sredi pragozdov Hondu-
rasa pred mnogimi stoletji med
Jugom in Severom. To je ena
izmed strani prastare zgodovine
teh krajev in priča daljne minu-
losti Srednje Amerike.

Raziskovalec Szekely v razgovoru z indijanskim poglavarjem

poslopja, niti sledov o tem, da
je kdo kaj delal na njih. Iz tega
sem sklepal, da ne gre za ostan-
ke hrama ali dvorca, niti stalne-
ga človeškega bivališča, marveč
za nekakšno na hitro roko zgra-
jeno utrdbo za obrambo proti na-
padom žilavega sovražnika.

Kateri narodi so bili tu boj?
Nobene zgodovine ni o njih, no-
bene tradicije, ki bi pričala o
prebivalcih teh krajev iz časov
pred Kolumbovim odkritjem
Amerike. Zato moramo sami po-
iskati odgovor na vprašanje, kaj
predstavlja ta kamnitna miza,
edini spomenik iz davnih časov.

SPOPAD MED SEVEROM IN JUGOM

Kamnitna miza je podobna
oltarjem, ki so jih v starih časih
gradili arhitekti naroda Majev.
Zelo je podobna oltarju, ki stoji
v Kopanu in ki se imenuje »Oltar
Kur«. Posvečen je zboru astron-
omov iz 8. stoletja po našem
štetju, na katerem so združili
koledarje naroda Majev. Očitno
pa je, da ta miza ni delo umet-
nika iz naroda Majev. Prej bi
lahko rekli, da jo je izdelal kipar
naroda Čibča, ki je živel v Ko-
lumbiji in od onod širil svoj
vpliv na znaten del morske oži-
ne. Najbrž je bila prav ta zadnja
trdnjava tega naroda na severo-
vzhodu.

Kakor na že omenjenem spo-
meniku v Kopanu so bili tudi tu
upodobljeni udeleženci zbora
astronomov in glave vojskovodij.
Risbe okrog glav in razpored
dob, vse je podobno spomeniku
v Kopanu. Tu si lahko videl tudi
iste hieroglifne, kakor na »Oltarju

Pred začetkom druge sve-
tovalne vojne je preletelo naj-
hitreje letalo kakih 750 km
na uro. Brž ko so dobila le-
tala reaktivne motorje, pa se
je njihova hitrost znatno pove-
čala. Hitrejša letala so le-
tela že po 950 do 1000 km
na uro. Letala brez pilota
ali raketni izstrelki, na pr.
V-2, ki so jih Nemci iz Bel-
gije in Francojci izstreljevali
na London, pa so ob koncu
vojne dosegli že hitrost 2000
ali celo 3000 km na uro. Zdaj
je 1000 ali 1100 km na uro za
sodobno reaktivno letalo ne-
kaj običajnega.

Toda s povečanjem hitrosti
so nastale druge težave. Več-
krat se je zgodilo, da je
hitro leteče letalo v zraku
kratko in malo razpadlo. Na
hitro leteče letalo delujejo
aerodinamične sile, popolno-
ma različne od sil, ki jih je
treba upoštevati pri manjši
in srednji hitrosti.

UDARNI VALOVI

Na letalo delujoče sile,
med njimi predvsem zračni
odpor, naraščajo v sorazmer-
ju s kvadratom hitrosti po-
leta. Ta zakon pa pri hitrosti
nad 700 km ne velja. Poskusi
so pokazali, da od določene
kritične hitrosti zračnih to-
kov zračni odpor letala naglo
narašča, hkrati nastajajo
okrog kril zračni udarni
valovi, ki so v začetku na-
vpični na površino krila. Čim
večja je hitrost, tem močnejši
so ti valovi. Pomikajo se po-

čas nazaj v smeri zadnjega
roba krila. Ko gre zračni tok
skozi zračni val, hitrost leta-
la znatno pade, njegov pritisk
in gostota pa se povečata.
Posledica tega je, da se ne-
kaj zračne energije spremeni
v toploto.

Aerodinamična teorija je v
glavnem pojasnila vse važ-
nejše pojave v zračnih to-
kovih okrog letala. Zdaj ve-
mo, da ima hitrost zvoka,
ki znaša pri tleh 1200 km
na uro ali 340 m v sekundi, v
letalstvu važno vlogo. Ta
hitrost deli vse aerodinamič-
ne pojave na področje pod-
zvočnih in nadzvočnih hi-
trosti. Če je hitrost letala
manjša od hitrosti zvoka, na-
stanejo na njem zračne sile,
različne od sil, ki nastanejo
na njem, če leti hitreje od
zvoka.

PODROČJE ZVOČNIH HITROSTI, NE PA »ZVOČNI ZID«

Ze pri nadzvočnih hitro-
stih kakih 900 km na uro ne
veljajo več zakoni pod-
zvočne aerodinamike. Za
nadzvočne hitrosti, od hitro-
sti širjenja zvoka do 1500 km
na uro, zakoni nadzvočne
aerodinamike še ne veljajo.
To prehodno področje, ki
obsega hitrosti med 900 in
1500 km in v katerem ne-
hajo veljati zakoni pod-
zvočne in nadzvočne aerodi-
namike, imenujemo področje
nadzvočnih hitrosti. Pojem
področja zvočnih hitrosti ob-

sega pravzaprav vse prej
nejasne predstave o »zvoč-
nem« ali »udarnem zidu«.

ZAKAJ LETALA V ZRAKU RAZPADEJO?

Ko pride letalo v področje
zvočne hitrosti, za njegov
pogon potrebna sila zaradi
večjega zračnega odpora
naglo naraste. Njeno nara-
ščanje pa ne gre v neskonč-
nost. Odpor pri hitrosti ka-
kih 900 km na uro naglo na-
raste. Z nadaljnjim narašča-
njem hitrosti kmalu doseže
višek, potem pa spet pada.
Končno ostane na ravni, ki
je dva- do trikrat večja od
prvoletnega odpora. Brž ko
doseže letalo hitrost kakih
1500 km na uro, ima pod-
ročje nevarnih učinkov za
seboj. Razen sprememb v sili
zračnega odpora se v pod-
ročju zvočnih hitrosti pre-
makne tudi središče potiska-
nja letala, repne in krilne
ploskve za upravljanje le-
tala začasno izgube svojo
koristnost; posamezni deli
začno drgetati.

Vsi ti pojavi lahko pilota
presenetijo in zbegajo, lahko
pa celo povzročijo prelom
letala. Pilot, ki pilotira letalo
z ročno silo do 10 kg, mora
povečati silo do 50 kg. Spre-
membe v ravnotežju in sta-
bilnosti letala, zlasti v veli-
kih višinah pilota bolj ovi-
rajo kakor vzbujajo njegovo
zaskrbljenost, ker se letalo
navadno samo uravnoteži.
Nevarno je tudi drgetanje
krmila in kril. Lahko se

MALI LEKSIKON

Kako je nastal prvi abe-
cednik v srbskem jeziku?

Kdaj so zlatarjem v Srbiji
z zakonom prepovedali ži-
veti v vaseh?

Prvi srbski abecednik v srbs-
kem jeziku je sestavljal Kipri-
jan Račanin leta 1717 v Sent
Andreji. Naslov abecednika je
bil: »Gramatika ili učeniji pi-
smeni knjižnagov«. Razen glaso-
abecednega dela obsega knjiga
tudi molitve, cerkvene odredbe
in moralne izreke, napisane v
srbih in razvrščene v abe-
cednem redu. Na koncu knjige je
črtanka, sestavljena iz odlom-
kov sv. pisma. Ta abecednik
nikoli ni bil tiskan, marveč je
znan samo v rokopisu.

Z razvojem denarna menjava
v srednjem veku je nastala tu-
di potreba po kovanju domačih
novcev v Srbiji. V važnejših
rudarskih krajih so imeli kov-
nice, ki so izdelovale srebrne
kovance (groš, dinar). Kovance
so imeli v Brskovu. Novem
Brdu in Plavnu. Nekaj kovnic
je bilo tudi po mestih (kralj
Konstantin je koval denar v
Skadru, Vukasin pa v Pri-
zrevo). Vladači so dajali pra-
vico do kovanja denarja v za-
kup, strokovnim kovničarjem
in trgovcem, večeidel Dubrov-
čanom. Nekateri zlatarji pa so
nezakonito kovali denar po va-
seh in mestih. Ponarejen de-
nar je oviral denarno menjavo
in tako so z Dušanovim zaka-
nikom prepovedali zlatarjem
stanovati zunaj mest. Če so kje
stanovali zlatarji, so ga na
vasi zalotili zlatarja, so ga
izselili, njegovo delavnico na-
znanili. Če so v mestu zalotili
zlatarja, da je protizakonito
izdeloval denar, so ga sežigali
na gredih, vladar pa je imel
pravico zahtevati od mesta
globo.

Čedalje večja hitrost letal

Brž ko doseže letalo hitrost 1500 km na uro, ima področje nevarnih učinkov za seboj

ZA DOBRO VOLJO

»O joj! To pomeni sedem let
nesreče.«

JURE

NAPISAL BROADAR, RISAL JEZERNIK

129. Zlezli so na kamion, ki je bil nabito poln
partizanov. Drevesa in obcestne hiše so švigale
mimo. Ni minilo pol ure in že so se ustavili pred
mrkim poslopjem, pred katerim je stražila sku-
pina partizanov. Spoznali so jih in jih brez ce-
romonij spustili skozi vrata. Zdravnik je poiskal
komandanta partizanske enote, ki je razorožila
posadko. Ta ga je takoj spoznal. »O, doktor!«
mu je zaklical v pozdrav. »Ali si prišel po sani-
tetni material?«

130. Italijanski sanitetni oficir je dobil ukaz,
naj pomaga izbirati partizanskemu zdravniku, ki
je glado govoril Italijansko, in strokovnjaško
odloča, kaj bo vzela s seboj. Spoštovanje njo-
govega Italijanskega spremljevalca je raslo z
vsakim korakom. »Vi ste gotovo tudi zdravnik?«
je vprašal čez čas. »Da,« je bil kratki odgovor.
»O,« se je oddahnil Italijan, »jaz sem pa ves
čas mislil, da ste bandito!« »Banditi ste vi!« mu
je zabrusil partizanski zdravnik in ga tako po-
gledal, da bi se bil najraje udri v tla.

131. Partizanski zdravnik je dobil na razpo-
lago kamion, ki je odpeljal zaplenjeni material
proti bolnici. Za cesto so ga zložili na tla. Po-
tem se je kamion z vsa naglico vrnil, oni pa so
počasi nosili plen na varno. Proti jutru so zasliš-
ali v smeri vojašnice streljanje. Nemci ko so
z zadnjim toverom izginili v goščavo nad cesto,
je že pripotal po njej oddetek nemških mo-
toristov. »Ravno o pravem času!« je zagodet
ekonom Dren.

125. Ranjenci v bolnici so navdušeno pozdr-
vili povratek zdravnika in ostalih spremljevalcev,
posebno še, ker je zdravnik proglasil za sanitetni
material tudi zaboj cigaret, ki so ga z zarotni-
ško enotnostjo dvignili na kamion. Komisar Mar-
iško je pravkar prižigal tretjo »Moravo« in grozil:
»Zdaj vam pa povem, da bom zares zaropotal,
kakor hitro vas bom zalotil, da ste spet porabili
literaturo za papirke!«